

2.-15. mai 2013

SOOVID
SOOVID
SOOVID...

PÄEVAPAKKUMINE
Teisipäev, 7. mai

Selveri Pagarid
õuna-kaneelirull, kg

-36%

6⁹⁹

Tavahind 10,99

PÄEVAPAKKUMINE
Teisipäev, 7. mai

Lambi tualettpaber,
3-kihiline, 12 rl/pk (0,27/rl)

-42%

3²⁵

Tavahind 5,62

PÄEVAPAKKUMINE
Teisipäev, 7. mai

Kohvioad
Espresso Italiano, 1 kg

-35%

6⁴⁹

Tavahind 9,99

Tegime hea paremaks!

Pakkumised kehtivad 2.05-15.05.2013 või kuni kaupa jätkub. Piltidel on illustreeriv tähendus.

 Toodetud Eestis

www.selver.eu

Eesti Päevaleht

HIND EESTIS 1,15 EUROT | VÄLISMAAL 2,10 EUROT | NR 88 | TEISIPÄEV, 7. MAI 2013

 ajaleht.epl.ee

Foto: ESA

Kui kõik läks kavakohaselt ja tuul uuesti ei tugevnenud, avanes täna varahommikul Prantsuse Guajaanas Kourous selline pilt ja rakett Vega viis kosmosesse Eesti tudengisatelliidi ESTCube-1.

Petturid õngitsevad kergeusklike mobiil-ID PIN-kooode

Firma tegevjuhina töötava Tarmo (täisnimi toimetusele teada) nutitelefonil ekraanile ilmub iga paari kuu järel mobiil-ID teade tundmatult allikalt, mis palub dokumendile tema digiallkirja. Mis dokument see on, teatest ei selgu.

Kuna nii juhtub regulaarselt, kahtlustab Tarmo, et see pole sõnumi saatja juhuslik eksimuse telefoninumbri sisestamisel, vaid tege- mist on sihiliku pettusega, et saada heausk-

selt mobiil-ID kasutajalt kätte tema paroolid ja kasutada neid siis tema vastu. Võib ju digitaalset allkirjastatava dokumendi sisuks olla mis tahes volitus või luba, millele allkirja väl- ja pettes võib kolmas isik volituse „andjale” palju kahju teha.

Tarmo pole veel probleemiga politsei või riigi infosüsteemide ameti (RIA) poole pöördunud, sest „ignoreerida on neid sõnumeid lihtsam”, kuid igal juhul tahab ta teistelegi meelde

tuletada, et enda identifitseerimist peab hoolikalt jälgima igas kanalis.

Sellise õngitsemise puhul võib olla tegu hoolikalt valitud sihtmärgiga, kuna firmajuhi telefon ja isikukood on avalikud ja lihtsalt leitavad ning potentsiaalne kahju ohvrile ja kasu hakerile eeldatavalt suurem kui suvaliste inimeste püüdmisel. Lisaks pälvib üksikute sihtmärkide valimine vähem tähelepanu kui masspostitused. **• Ann-Mari Nergi** loe edasi lk 12

Panga ohver

Swedbank võttis kodu 84-aastaselt pensionärlt, kes oli laenu käen- dajaks. Tema kaitsja leiab, et pank pidanuks memme hoiatama. **lk 2–3**

Torinos võetud dopinguproovid avatakse?

Ülehomsel Eesti Antidopingu nõu- kogu ja EOK koh- tumisel arutatakse, kuidas Veerpalu juhtumiga edasi tegeleda. **lk 15**

Pargivahetus

Peale Moskva pargi hakkab tulevi- kus tallinlasi ilmselt rõõmustama ka Aserbaidžaaani pealinna Bakuu nimeline park. Bakuus on vastupargi rajamist juba alustatud. **lk 5**

Ettevaatust – iPadi-kael!

Tahvelarvuti kasutamine toob kaasa uued terviseohud, eriti tähelepane- lik tuleb olla laste puhul. Kuidas probleeme vältida, loe **lk 6**

JUHTKIRI

Iisraeli ohtlik mäng

Me ei saa seda teha, sest me peame tegelema Iisraeliga, tavatsetakse öelda Süürias. Iisraeliga põhjendati Süürias kõiki tegematajätmisi juba enne praegust ülestõusu.

Süüria valitsusvägede sõjalistele objektidele tehtud õhurünnakud, mille Iisrael sel nädalavahetusel korraldas, muutuvad paratamatult vahendiks, millega tähelepanu ühele või teisele poole juhitakse ja masse manipuleerida üritatakse. Isegi juhul, kui Süüria kodusõjas kaasa löömine pole otseselt Iisraeli eesmärk. Iisraeli enda allikad räägivad hoopiski relvasaadetistest, mis olid suunatud Iraanist läbi Süüria Liibanoni rühmitusele Hizbullah, kellega Iisraelil on esmajoones kana kitkuda ja kes on president Bashar al-Assadi meelne.

Iisraeli rünnakut al-Assadi valitsusvägedele püütakse meeletultlikult ära kasutada skeemis „Iisrael on al-Assadi vastu, seega on ta Süüria valitsusvastaste poolt, järelikult on Süüria valitsusvastased Iisraeli käepikendus”. Kuidas kasutada Iisraeli demoniseerimist ära avaliku arvamuse kujundamiseks, demonstreeris ühe teise araabia riigi, nimelt Iraagi diktaator kadunud Saddam Hussein 1991. aastal peetud Lahesõjas. Kui algasid USA, brittide ja teiste

liitlaste õhurünnakud, vastas Saddam sellele raketilöökidega hoopiski kolmanda osapoole Iisraeli pihta.

Lahesõjas Iisraeli kaardiga tähelepanu kõrvale juhtimine ei õnnestunud, kuid Süüria sõda mõjub

polariseerivamalt kui esimene Lahesõda.

Tegelikult on Süüria eripalgelised ülestõusnud vähemalt sama Iisraeli-vaenulikud kui senine režiim. Iisraeli sekkumine võib lihtsalt veidi tugevdada al-Assadi seisundit selle osa süürlaste silmis, kes pole ülestõusu jooksul veel lõplikult poolt valinud – ja neidki on küllalt palju. Mida rohkem Iisrael ründab, seda suurem on tõenäosus, et al-Assad nopib sellest mõne punkti.

Iisraeli rünnak tõmbab tähelepanu Süüria konflikti laiemale tähendusele. Nimelt on Süüria olnud piirkonnas omamoodi mõjutaja, mille roll hakkab paratamatult sõja tõttu muutuma. Seniajani on Liibanoni valitsusvõim sõltunud suurel määral Süüriast ja Hizbullah, mis paljuski määrab Liibanoni kurssi, saanud sealt vajalikku tuge. Kui Assadi võim peaks Süürias varisema, satub ka Hizbullah' seisund Liibanonis automaatselt ohtu. Uuel Süüria võimalikul võimul, mis tõenäoliselt oleks sunniitlik, pole mingit põhjust šiitlikke Hizbullah' sõdalasi toetada. Kontakt Iraaniga, mis on Hizbullah' teine doonor, aga paratamatult halveneks. Juudi riigil on veidi võita igast variandist. **•**

REPLIIK

Püsi oma territooriumil!

Elan Kadriorus majas, millel pole eriti hooviala. Kuna pole ruumi, pole seal ka laste mänguväljakut, turnimispuud ega kiike. See-est on uhke mänguplats naaber-maja hoovis. Nende hoovi ümbritseb aga metallaeed – nii on viimasel ajal tarastatud enamik Kadrioru õuesid. Kord avastas üks hoovita majas elav igavlev poisike, et aia alt saab läbi puge-da ja naaberõue kiikuma minna. Seda sai ta teha võibolla korda kaks, kuni kojamees tal eravalduses viibimise keelas. Nüüd tundub pidevalt tühjana seisev mänguväljak mulle eraomanduse pühaduse, individualismi ja ebasõbralikkuse sümbolina. Laps on lihtsalt pettunud. **• Mari Peegel**

lk 10: Hans-Gert Pöttering: kristlikku pärandit peab mäletama
lk 11: Maie Tuulik: kellele mängime „koolimängu”?

U

UUDISED

VASALEMMAS PÕLES KOOLI VÕIMLA KATUS

Eile õhtul kella kaheksa ajal põles lahtise leegiga Vasalemma kooli spordihoone katus ja välissein. Esialgsetel andmetel hoones inimesi ei olnud. Kustutus-töödel osalesid Paldiski, Keila,

Tallinna kesklinna, Nõmme ja Risti päästjad ning Kibuna ja Lohusalu vabatahtlikud. Ehitatavas võimlas oli viimati põleng mul-lu 5. detsembril, kui süttis hoone sein. **Delfi**

84-aastane naine võitleb kohtus Swedbankiga oma sundmüüdnud kodu eest

Vanaproua ei saanud arugi, et nõustus olema oma poja kodulaenu käendaja. Pank kinnitab, et riskidest pidanuks teada andma notar, kelle juures ühishüpoteek sõlmiti.

Kadri Ibrus
 kadri.ibrus@epl.ee

„Mul ei ole kuhugi minna, ma ei tea, mis minust küll saab,” ütleb 84-aastane Evdokia Samolaynen kahe käega rinnale surudes. Ta istub diivanil oma väikeses Pärnu kesklinna korteris, mis juriidilises mõttes ei olegi enam tema oma. Swedbank on tema kodu juba sundmüüki suunanud ja uus omanik on korteri ka ära ostnud.

Uus omanik soovib, et vanaproua välja koliks, ja keeras vahepeal ka korteri elektrihenduse kinni, kuid Samolayneni juristi pöördumise peale saadi elekter siiski tagasi. Vanaprouale appi tulnud jurist vaidlustas seejärel edukalt kohtus panga täitemenetluse, tänu millele on Samolaynenil nüüd õigus oma kodus edasi elada.

Südamevalu on aga suur, teadmatus ja stress on juba vanaproua tervisele oma jälje jätanud.

Tagajärgi ei selgitatud

Samolaynenil on kolm klassi kooliharidust. Terve elu on ta Pärnu kandis teinud vabrikutes rasket füüsilist tööd. Selle eest on ta soetanud endale väikesed korteri, kus vanaduspõlve veeta. Eesti keelt ta ei oska – ei suuliselt ega kirjalikult. Ometi on tema allkiri 2007. aastast pärit eestikeelsetel dokumentidel, millega tema korter on määratud tema poja pere kodulaenu tagatiseks.

Ühishüpoteegi seadmise dokumendil on palju allkirju: Samolayneni poja ja minia, sama maja teise osa ostnud minia õe ja tolle abikaasa, panga esindaja ja notari omad. Lepingul on palju osapooli, ent keda kõige selle eest vastutama on pandud, ongi just Samolaynen. Pensionär oma ainukese vara, oma kodu-ga. Laenu eest ostetud majapooled on aga veel müümata.

Samolaynen ise ei mäleta, et ta oleks sellesisulisele dokumendile allkirja andnud. Ta mäletab, et käis koos perekonnaga kusagil kohtumisel, aga selle tähendusest ta enda sõnul aru ei saanud.

„Mäletan, et seal oli järjekorras palju perekondi, iga-ühel oli aega 10–15 minutit. Siis väga kiirelt räägiti midagi eesti keeles, ma ei saanud midagi aru. Koos oli umbes üheksa inimest, õhkkond oli närviline,” meenutab Samolaynen.

Oma hagis nõuab vanaproua nüüd Swedbank AS-i ja oma poja ühishüpoteegi, samuti enampakkumise ja sundtäitmise kehtetuks tunnistamist.

„Pank, sõlmides lepingu, kasutas ära vana inimese teadmatust, kogenematust ja keeleoskamatust. Vana inimese korterile seatud hüpoteegi tõttu riskib ta [Samolaynen] oma viimase vara ja eluasemega selle nimel, et pank saaks laenu andes täiendavalt teenida. Miski ei kohustanud panka laenu andma,” väidab Samolayneni jurist Jevgeni Tverdohlebov.

Samolaynen väidab hagis, et pank andis laenu, kontrollimata laenusaaaja majandus-

Pensionär jäi kodust ilma, aga laenu eest ostetud maja on seniajani müümata.

likku olukorda. Perekonnal olevat puudunud piisav sissetulek, mille arvelt võinuks laenu tagastada. Pank ega notar ei olevat Samolaynenile selgitanud, kuidas hüpoteegi seadmine võib tema huve mõjutada.

Tverdohlebovi sõnul on leping tühine juba näiteks seetõttu, et tehing oli Samolayneni jaoks selgelt kahjulik. Jurist

KOMMENTAAR

Ka pank peab tagastamata laenu eest vastutama

Jevgeni Tverdohlebov

Samolaynenit esindav jurist

Teatud tingimustel vastutab pank ise selle eest, et laenusaaaja ei suuda tagastada talle panga poolt kergetähtselt antud laenu. See vastutustundliku laenamise põhimõte kaitseb nii kõiki laenusaaajaid kui ka nende kohustusi tagavaid isikuid.

Pangad peavad täitma kahte kohustust. Esiteks, enne krediidilepingu sõlmimist koguma eri allikatest (ainult laenuaotleja poolt antud infost või kinnitustest ei piisa) ja võrdlema infot laenusaaaja kohta ning tegema saadud andmete põhjal laenuaotlejale riskianalüüsi.

Teiseks on teavitamiskohustus. Pank peab selgitama nii laenuaotlejale kui ka tema kohustusi tagavale isikule riskianalüüsi tulemusi, samuti informeerima kõikidest olulistest ja kahtlust äratavatest asjaoludest. Heaks tavaks peetakse ka panga poolt käendajale või pantijale antud soovitus konsulteerida sõltumatu juristiga, kui need isikud, tagades laenusaaaja kohustusi, teevad endale ilmselt kahjuliku tehingu.

Riigikohus on mullu 27. novembri lahendis selgitanud vastutustundliku laenamise põhimõtte mittejärgimise tagajärge: laenusaaajal võib tekkida kahju hüvitamise nõue, mille suuruseks on panga nõude suurus ja mida on võimalik panga nõudega tasaarvestada. Käendajal on õigus sel juhul oma kohustuse täitmisest keelduda.

lisas, et Samolayneni arusaamine toimuvast oli igal juhul raskendatud esiteks seetõttu, et too ei oska eesti keelt, ent leping oli eestikeelne.

Leping olevat ka õiguslikult keeruline. Teksti keerukust tõendab Tverdohlebovi sõnul ka asjaolu, et seal on sees konkreetseid vead, näiteks on kinnistute omanikud eri lehekülgedel segamini aetud ja isegi praktiseerivad juristid ega notar ei ole seda tähele pannud. Samuti ei ole notar lisanud sinna oma kirjalikke selgitusi, kuidas tehing mõjutab vanaproua huve.

Pank: kõik on korrektne

Swedbank märkis kohtuhagi kommenteerides, et pank on toiminud korrektselt, järgides kehtinud seadust. Eesti Päevalehe päringule, kas Swedbank teavitas enne tehinguteni jõudmist Samolaynenit põhjalikult tema riskidest seoses lepinguga, vastas pank, et see kohustus on notaril.

„Oleme alati teinud laenusoovijatele maksevõime analüüsi, see tähendab, et vaatame lisaks hetke sissetulekule ka seda, kuivõrd on inimene tõenäoliselt võimeline võetud laenu tasuma. Tõsi, kriisi ajal ja järel olemine oma hindamiskriteeriumites läinud oluliselt konservatiivsemaks,” selgitas Swedbanki pressiesindaja Mart Siilivask.

„Mis puudutab tagatise andmisega seotud riske, siis seaduse kohaselt lasub kohustus inimest oma vara hüpoteegi alla panekuga seonduvast informeerida ja talle kõike selgitada notaril. Tagatiseomanik on oma allkirjaga kinnitanud, et on lepingust ja sellest tulenevatest kohustustest aru saanud. Samuti on notari lepingu kohaselt näha, et viimane pakkus talle venekeelset tõlget, kuid hageja loobus sellest,” lisas Swedbanki esindaja. **•**

RIIGIKOGU JAHIMEHED UUT JAHISEADUST EI TAHA

Kuus riigikogu jahimeeste toetusgrupi liiget palusid presidendil jätta uus jahiseadus välja kuulutamata, sest see olevat põhiseadusega vastuolus. Seaduse jõustumise tähtaeg (1. juuni) ole-

vat liiga lähedal ja teiseks polevat mõistlik see, et ulukikahjude hüvitamine on pandud jahimeeste õlule. Ühtlasi märgiti, et kahjude hüvitamise kord võib viia üleküttimiseni. **EPL**

JALGPALLURITE KOHTUPROTSESS ALGAB SÜGISEL

Harju maakohus määras eilsel eelistungil Eesti jalgpalliringkonda raputanud kokaiiniäri kriminaalasja esimese istungi 16. septembrile. Riigiprokuratuuri süüdistusega astuvad kohtu ette

Nõmme Kalju endine mängija Oliver Konsa (28), Tauno Laasme (38), Nõmme Kalju amatööride meeskonnas mänginud Norman Kägo (26) ning Peeter Truus (38) ja Peeter Kallas (40). **ERR**

Täna digilehes

- Gonorröa uus tüvi võib olla ohtlikum kui aids
- NASA saatis kosmosesse telefonidest tehtud satelliidid

SWEDBANK

Laenuotsusest teavitamine ongi riskianalüüsi tulemuste teatamine

●● Kas pank tegi laenusaaajatele riskianalüüsi ja informeeris neid selle tulemustest? Kas see on olemas kirjalikul kujul?

Jah, kõigile laenusaaajatele tehakse enne laenu saamist maksevõime- ehk riskianalüüs. Seega – laenuotsusest teavitamine ongi riskianalüüsi tulemusest teavitamine.

●● Kas pank tutvustas vanaprouale riskianalüüsi tulemusi? Kui jah, siis kuidas oli see dokumenteeritud?

Kui pank annab laenu, siis tehakse laenu saajatele riskianalüüs. Oma vara laenu tagatiseks andmisega seotud riskide tutvustamine tagatise omanikule on notari ülesanne.

●● Kas pank arvestas tagatiste

realiseerimisel vanaproua huvidega? Kui jah, siis miks tema kodu on müüdud, aga laenusaaajate maja veel mitte? (Võib-olla poleks olnud vaja Samolayneni korterit üldse müüa, ehk piisanuks maja müügist?) Kui ei, siis miks?

Kui täitemenetluse jöuti, lasi pank tagatised ka hinnata, et saada teada nende turuväärtus. Selle hindamise tulemusena jõudis pank teadmiseni, et laenukahju tasumisel on vajalik realiseerida mõlemad tagatised. Müüki pandi korraga mõlemad tagatised, lisatagatisele leidis lihtsalt kiiremini ostja. Pank tegi enda poolt sisehinnangud, lisaks on täituribüroo poolt ka maakleri hinnangud vara arestimise hinna määramiseks.

RIIGIKOHUS

Kohtulahend: kui pank riskidest ei teavita, peab ta kahju hüvitama

Mullu 27. novembril tegi riigikohus vastutustundliku laenamise küsimuses olulise lahendi. Kolleegium leidis, et professionaalsel krediidiandjal on võlaõigusseadusest tulenev üldine kohustus teha krediitootleja n-ö krediitvõime analüüs. Krediidiandja on kohustatud erapooletult hindama, kas krediit võib tekitada laenuvõtjale olulisi raskusi ja kokkuvõttes kahjulikke majanduslikke tagajärgi.

Kolleegium rõhutas, et laenuandjal on kohustus teavitada kõikidest riskidest peale laenuvõtja enda ka laenuvõtja kohus-

tusi tagavat isikut. Vastutustundliku laenamise põhimõtte rikkumise korral võib laenuvõtja nõuda ka sellega tekitatud kahju hüvitamist, leidis riigikohus. Kahju hüvitamise nõude saab tasaarvestada panga laenu tagastamise nõudega. „Ja on võimalik, et lepingueelsete kohustuste rikkumise tõttu ei peagi krediitdisaaja krediiti vähemalt osaliselt (kahju ulatuses) tagastama,” selgitas riigikohus.

Kohus toonitas, et pank peab ise tõendama, et tegi enne laenu andmist nõuetekohase riskianalüüsi.

07.05

Maks & Moorits
SEAPRAAD
kamaraga

2⁹⁹ /kg
Tavahind 6.39

Üks mure vähem!

Politsei soovib spordiürituste ohutuses rohkem kaasa rääkida

Eesmärk pole nõuete oluline karmistamine, vaid suurem selgus, kes mille eest vastutab.

Lauri Tankler
lauri.tankler@epl.ee

Siseminister algatas koostöös politsei- ja piirivalveametiga ning kultuuriministeriumiga protsessi, et muuta spordiürituste korraldamist ühtlasemaks ja kohaliku võimuga paremini kooskõlastatuks.

„Mäletate ju Ameerika Ühendriikide presidendi mõne aasta tagust visiiti Eestisse? Neid turvameetmeid kritiseeriti ja liikusid lausa legendid, et akende pealt ei tohi korteeži vaadata,” meenutas siseministeriumi korrakaitse ja kriminaalpoliitika nõunik Einar Lillo. „Kõiki neid meetmeid on võimalik rakendada suvisel jooksumaratoni. Iseasi, kas inimesed, kes seal osalevad, on valmis selle nimel nii palju oma vabadustest ja õigustest loobuma? Kas kohalikud elanikud on nõus? Kas jooksjad tulevad tagasi?”

Seaduse tänapäevastamine

Proportsionaalsuse küsimus on ainult üks neist, mis tuleb Lillol ja politsei korrakaitseosakonna arendusbüroo juhil Margus Kotteril spordiseltskonna, kohalike omavalitsuste ja riigi esindajatega läbi rääkida, enne kui seaduse muutmiseks läheb. Kuigi langenud samale ajale, pole algatus seotud kolm nädalat tagasi toimunud Bostoni pommirünnakuga, vaid on pigem oma aja ära elanud spordiseaduse tänapäevastamine.

Praegu nõuab spordiseaduse kõrgtasemel korvpalli, jalgpalli ja jäähoki ürituste korraldamisel kooskõlastust ning eri omavalitsustel on ka muude

Politsei loodab massiürituste, nagu pildil olev Sügisjooks, korraldamise nõuded selgemaks muuta.

Foto: Rene Suurkaev

ürituste jaoks eeskirjad olemas. Sisuliselt tähendab see, et Tartus toimuvat jalgrattamaratoni korraldamist ei pea seaduse järgi kooskõlastama sellisel tasemel kui samas linnas vähem tähelepanu tõmbav hokimatš. Nii ongi omavalitsused ja kohalikud politseijõud võtnud korraldajatega eraldi ühendust, et turvalisuse küsimusi arutada. Nüüd on neil soov spordiürituste korraldamise seaduse tasandil ühtlustada, et korraldajatel see kooskõlastusring teada oleks.

„Me ei taha midagi üle reguleerida,” tõrjus Kotter kahtlust, justkui peaks edaspidi küla kõieeovõistlusele kohustuslikus korras turvamehed paigutama. Kotteri ja Lillo sõnul on tähtis, et kohalik konstaabel üritusest teaks ja oskaks ohuallikaid hinnata. „Me ei taha ju piiranguid seada, et nende tõttu jääks korraldamata kas mõni suur või ka kõige väiksem külavõistlus,” sekundeeris Lillo. „Võibolla lihtsamate ürituste puhul võtab politsei vastu lihtsalt teatise ja polegi vaja luba välja kirjutada. Pole ju mõtet üle

bürokratiseerida.” Nii Lillo kui ka Kotter näeksid ideaalis spordiseadusest abivahendit, kus ürituse korraldajad saaksid näpuga järele ajada ja selle kaudu tagada võimalikult kvaliteetne, turvaline ja ohutu spordiüritus. „Mati Lilliallikul (mitme spordiürituse, sh SEB sügisjooksu korraldaja – toim) ja Indrek Kelgil (Tartu maratoni

Küla kõieeovõistlusele turvameeste kutsumine pole kohustuslik.

ni korraldaja – toim) on juba olemas kogemused, koostööpartnerid ja teadmised – see on super. Aga kuidas abistada tahtega spordihuvilist inimest?” küsib Lillo.

Enne järgmist aastat veel suuremaid muudatusi ei tule, sest kõigepealt on vaja kokku saada kohalike omavalitsuste, suuremate ja väiksemate spordikorraldajatega ja alaliitidega. „Eesmärk on aga ikka see, et nõuded lähevad selgemaks, abistavad korraldajaid ning mõeldakse koos, kuidas me seda üritust teeme,” ütles Kotter. ●

Mida Bostonist õppida?

Siseministeriumi korrakaitse ja kriminaalpoliitika nõunik Einar Lillo selgitab, et kindlasti lähtub mõni spordiürituse ohuallikas selgelt spordialast endast – fännide omavaheline suhtlus, kirg, emotsioon –, kuid tuleb arvestada ka spordiväliste ohuallikatega nagu poliitiline olukord, terrorismioht piirkonnas, äärmusliikumine jne. Lillo meenutas 2007. aasta pronksiöö ja enne seda toimunud Eesti ja Vene jalgpallivõistlust. Kui see

olnuks planeeritud pronksiööde järgsele nädalale, siis oleks see suure tõenäosusega ära jäänud. „Me ei saa kunagi 100% lubada, et midagi ei juhtu,” kommenteeris politsei korrakaitseosakonna arendusbüroo juht Margus Kotter Bostoni sündmusi. „Saame lubada, et me oleme 100% endast andnud, et midagi ei juhtuks.” Tema sõnul on ju selge, et julgeolekuasutused teevad ka Eestis koostööd suurte spordiüritustel.

Jaan Männik ründab, Valdo Randpere pareerib

Peagi ametist lahkuv Eesti Panga nõukogu esimees Jaan Männik avaldas ajalehele Pealinn antud intervjuus oma ametist lahkumise tagamaid ja nentis, et Valdo Randpere rikkus tema arvates Eesti Panga mainet, lekitades salajasi materjale. „Randpere (Eesti Panga nõukogu liige – toim) on mulle öelnud, et siiski mitte tema ei andnud infot ajakirjandusse, vaid ta läks oma erakonda ja rääkis seal inimestega, kes andsid selle ajakirjandusse. Valdo Randpere ei saanud aru, et oma tegevusega rikkus ta Eesti Panga mainet ja eriti Eesti Panga nõukogu mainet. Ega see ei ole kuidagi positiivne, et kinnistest aruteludest sellised asjad väl-

ja lekivad,” ütles Männik Pealinnale antud intervjuus.

Randpere sõnas vastulause, et ta pole mitte ialgi lekitanud mingeid salajasi Eesti Panga nõukogu materjale.

Ei kuulu saladuse alla

„Küll aga peab Jaan Männik arvestama, et tema vääritud käitumine ei saa saladuse alla kuuluda. Kui ta ikka ahistab inimesi ainult isiklikul pinnal ja püüab sellel motiivil tasulitada ka sisekontrolli, ei pea see jääma kabinetivaikusse,” sõnas Randpere. Tema sõnul tuleks küsida, kas Eesti Panga mainet kahjustab see, et nõukogu esimees käitub väärilt, või see, et see fakt avalikuks tuleb – tema jaoks ei ole selle-

le küsimusele vastust väga keeruline anda. „Meeldetuletuseks – jutt käib Eesti Panga nõukogu koosolekust, mille käigus Jaan Männik sõimas väljendeid valimata ebatsensuurset kohal mitte viibivat Eesti Panga siseauditi osakonna juhatajat Henn Oiti, kuna ta oli julgenud küsimärgi alla seada Jaan Männiku töömeetodid,” sõnas Randpere. Oitile ei heidetud Randpere sõnul ette mitte ühtegi tööalast puudujääki ja selgelt oli tegemist isikliku kättemaksuga.

„Mul on hea meel, et muu hulgas just minu vastuseis Männikule jättis siseauditi osakonna juhatajale alles tema töökoha. Tegelikult oleks Jaan Männiku nii suure poliitilise

Jaan Männik

aktiivsuse tõttu ta tegevusest, pädevusest ja eetikast põhjust hoopis rohkem rääkida, nii et ma olen teda ikka väga säästnud,” ütles Randpere. Tema sõnul on juba see kurioosum, et ta ilma ettevalmistuse ja taustata kohale määrati, ehkki seadus nõudis majanduslast või juriidilist haridust.

„Lõpuks võiks ju küsida, et kui nüüd ongi tõsi see, mida Jaan Männik erinevates intervjuudes on väitnud, et teda väidavad Eesti Vabariigi president, peaminister, erakondade juhid ja nii edasi – äkki on viga ikkagi Jaan Sven Männikus ja mitte kõigis neis, kellega suhtlemise puudust ta ähvardab erakonna loomisega kompenseerida,” arvas Randpere. ● **Kaidi Tahula**

Koduaeda värske seemnete seadus ei puuduta

Euroopa Komisjon võttis eile vastu meetmepaketi, millega kehtestatakse seemnete ostmise ja müümise uued eeskirjad. Komisjoni kinnitusel ei puuduta eelnõu koduaias kasvatatavaid taimi ja mikroettevõtjad võivad turustada igat liiki seemneid.

Euroopa Komisjoni Eesti esinduse meedianõunik Maris Ilves ütles, et kuigi on väidetud, et seemnemäärus muudab paljud koduaias kasvatatavad taimed illegaalseks, siis tegelikult ei too uus määrus kaasa midagi väga uut.

„Eelnõu eesmärk on, et tarbija teaks, mida ta ostab, iga riik võib oma vanu sorte oma riiklikus sordilistis edasi hoida,” kinnitas ta. „Tegelikult toimib igas riigis praegu sama asi, määruse eesmärk on ühtlustada Euroopa tasemel seadusandlus,” lisas Ilves.

Euroopa Komisjoni teatel võttis komisjon vastu meetmepaketi, millega tugevdatakse tervishoiu- ja ohutusstandardite järgimist kogu toidutarneahela ulatuses.

Taimse paljundusmaterjali eraedades kasutamist EL-i õigusaktides ei käsitleta ja eraisikud saavad jätkata taimse materjali ostmist ja nende seemnete müümist väikestes kogustes. Kõik mittekutselised käitlejad (nt eraisikust aednikud) võivad vahetada seemneid muude eraisikutega, ilma et seda reguleeritaks kavandatava määruse eeskirjadega.

Kõrgeimad standardid

„Põllumajanduslik toidutööstus on EL-is suuruselt teine majandussektor, kus töötab üle 48 miljoni inimese, ning selle toodangu väärtus on ligikaudu 750 miljardit eurot aastas. Euroopas kehtivad maailma kõrgeimad toiduohutusstandardid,” ütles Euroopa Komisjoni tervise- ja tarbija-küsimuste volinik Tonio Borg. „Hiljutine hobuseliha skandaal on siiski näidanud, et arenguruumi veel on, isegi kui ohtu tervisele selle juhtumiga ei kaasnenud,” rääkis Borg.

Paketis lähtutakse üleskutselise lihtsustada õigusakte ja reguleerida arukamalt. Erilist tähelepanu pööratakse sellele, kuidas kõnealused õigusaktid mõjutavad väike- ja mikroettevõtjaid, kes vabastatakse õigusaktide kõige kulukamate test ja koormavatest nõuetest.

Praegune toidutarneahelat käsitlev EL-i õigustik koosneb peaaegu 70 õigusaktist. Tänase reformipaketi tulemusel asendatakse need ainult viie õigusaktiga ning vähendatakse ka bürokraatiat põllumajandus- tootjate, aretajate ja toidukaitlejate (tootjad, töötajad ja turustajad) jaoks, et neil oleks lihtsam oma tööd teha. ● **Delfi**

Paarikümne ruutmeetrist murulapp Tallinnas Kreutzwaldi ja Raua tänava nurgal võiks saada tulevikus Bakuu parkiks. Foto: Eero Vabamäe

Foto: Eero Vabamägi

Aserbaidžaan tahab Tallinna rajada pisikese Bakuu pargi

**Bakuus on Tallinna-nime-
lise pargi projekt juba
kinnitatud ja ehitusega
peale hakatud.**

Urmās Jaagant
urmas.jaagant@epl.ee

Kuigi Aserbaidžaani uudisteportaal news.az kirjutab, et Tallinn on välja kuulutanud konkursi Bakuu-nimelise pargi rajamiseks, siis tegelikult tormas veebiväljaanne sündmustest ette.

Eesti Aserbaidžaani kultuurikeskuse esimees Nijazi Gadzijev kinnitas siiski, et taotlus pargi rajamiseks on Tallinna linnajuhtidele tõepoolest tehtud.

Alus sellele pandi juba mitu aastat tagasi, kui Tallinna Kristiine linnaosa ja Bakuu Surahhanõ rajoon sõlmisid koostöökokkuleppe.

Kommunaalmajanduse teemad kõrval sooviti mõlemalt

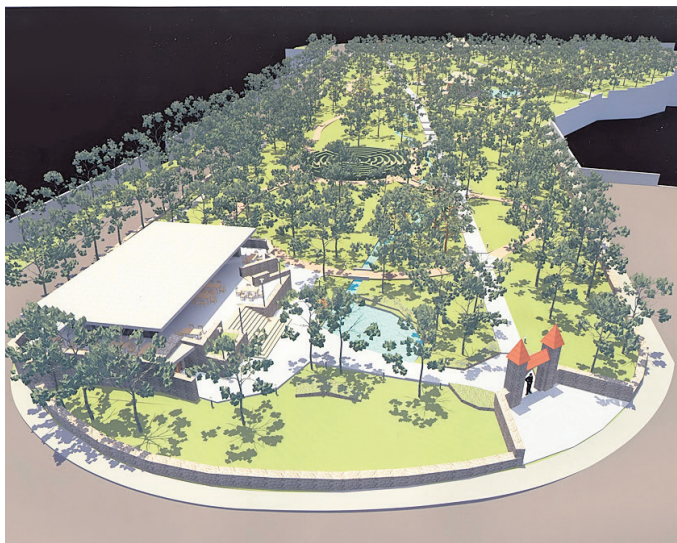
Surahhanõs on ajalooliselt elanud palju eestlasi, praegu on neid seal umbes 300.

poolt teha midagi ka sõpruse tunnustamiseks, näiteks rajada kummassegi sõpruslinna nimeline park. Gadzijevi sõnul on Bakuus projekt juba kinnitatud ja Tallinna pargi rajamine sisuliselt juba alanud.

Ehitatakse väike Viru värav

„Surahhanõ rajoonis on ajalooliselt elanud palju eestlasi, praegugi elab seal üle 300 inimese,” ütles ta.

Sealne projekt on üsna suu-
rejooneline, maapinnale tule-
vad Eesti kontuurid ning suu-
remate linnade asukohtades-

Bakuusse rajatava Tallinna pargi sissepääsuks on Viru värava koopia. Illustratsioon: Eesti Aserbaidžaaani kultuurikesk

Illustratsioon: Eesti Aserbaidžaaani kultuurikeskus

se midagi neile iseloomulikku, näiteks Tallinna hakkab pargis tähistama Viru värav.

Tallinnas on Bakuu- park aga alles taotluse tasemel. Gadzijev on esitanud linnale soovi park rajada, asupaigaks on kultuurikeskus välja vaadanud väike- se tükikese rohelist maa-ala Raua ja Kreutzwaldi tänava nurgal, kus praegu kasvab paar põõsast ja kümnemekond puud.

kasvab paar põõsast ja kümme-kond puud.

Pargi võimalik asukoht ei ole suvaliselt valitud.

Gadzijev märkis, et F. R. Kreutzwaldil oli tähtis osa Aserbaidžaaani kirjanduse tutvustamisel Eesti lugejatele. „1878. aastal tõlkis ta eesti keelde kuulsa Molla Pānah Vagifi muhammasid ja avaldas neid ajalehes Sakala,” kinnitas ta.

Kesklinna valitsusest teatati Eesti Päevalehe pärimise peale, et kultuurikeskuse kaudu on tööpoolest tehtud ette-

panek Eesti ja Aserbaidžaaani sõpruse märgiks korrastada Tallinnas üks haljasala. Praegu ettepanekut veel arutatakse eri ametkondade vahel, seega ei saa linnaosa hinnangul konkreetsetest plaanidest veel rääkida.

Tuleb avalik konkurss

Ka Gadzijev kinnitas, et täpsemat plaani, mida pargiala võiks endast kujutada, veel ei ole. „Kui linn ütleb pargi rajamisele „jah“, siis korraldame avaliku konkursi, kus erinevad osapooled saavad oma mõtteid pakkuda,” sõnas ta. Oma vaimusilmas näeks ta pargis istumiskohti, võib-olla mängunurka ning infotahvlit, mis selgitaks Eesti ja Aserbaidžaaani ajaloo ühisosi. Samuti võiks kuidagi olla kasutatud tuntud Aserbaidžaaani vaiba motiivi.

Kui pargi korrastamiseks linnalt luba saadakse, on Aserbaidžaani kultuurikeskus Gadzijevi kinnitusel valmis kõiki töid ise finantseerima. ●

Telli Eesti Päevaleht ja võida kodusisustust Sotkast!

Peaauhinnaks 3000 € eest kaupa omal valikul.
Lisaks loosime 20 x 100 € eest kinkekaarte.

Telli ja registreeru: epl.ee/kodu

Palju õnne esimese loosimise võitjatele!

Triinu Ojala	Ülle Suur
Kristel Teearu	Jüri Kosk
Riina Pohlak	Kaarel Kaisel
Timo-Eric Brauer	Angela Pallo
Ants Aosilla, Maaprojekt OÜ	Ahti Treisalt

Järgmine loosimine juba 13. mail.

Lisainfo: klienditugi@lehed.ee või 680 4444

 SOTKA
SUVEMÖÖBLI SUPERPAKKUMISED SOTKA.EE

iPad keerab kaela kõveraks

AKI leidis ühiskaardi süsteemis puuduseid

Tahvelarvutid toovad kaasa iPadi-kaela-sündroomi, aga kaela kõveraks jäämist on lihtne vältida.

Riin Aljas
riin.aljas@epl.ee

Mullu uurisid Harvardi ülikooli teadlased tahvelarvutite mõju inimese kaela- ja õla- piirkonnale. Uuringust selgus, et süle- või lauaarvutiga võrreldes on tahvelarvutit kasutades kael rohkem kaardunud. Rahvasuus on diagnoos: iPadi-kael.

„See on ettepainutatud kaela asend, kus kuklapoolel asetsevad lihased on pidevalt väljavenitatud ja kaela eesmised lihased pidevalt lühenenud. Peamiselt põhjustab seda sundasend,” selgitas füsioterapeut Katre Lust-Mardna. Tema sõnul pole asi niivõrd ühes kindlas vales asendis, vaid pigem pikalt ühes poosis viibimises. Füsioterapeudi sõnul ei tohiks üle 20 minuti samas asendis olla.

Ehkki USA-s ja ka Rootsis on iPadi kael üha enam kõlapinda saanud, on Tartu ülikooli kliinikumi lasteortopeedi Ragnar Lõivukese sõnul tegu pigem müüdiga. „Seal ei ole midagi uut, tagajärjed on täpselt samad, mis sülearvutite puhul,” ütles Lõivuke. Ka ei ole tema oma töös täheldanud haigete liigestega laste arvu suurenemist.

Võiks olla laua peal

Nii Lust-Mardna kui ka Lõivuke leidsid sarnaselt USA teadlastega, et kehale on parem, kui tahvelarvuti asub laua peal. „Mida silmapiirile lähemal, seda parem, sest mida madalamal arvuti või telefon on, seda enam kael allapoole vajub. Ekraan peaks silmadest alati olema väljasirutatud käte kaugusel,” ütles Lust-Mardna. Kui see pole aga võimalik, tasuks leida asend, kus küünarnukid leiaks koos iPadiiga toetuspinna.

Küsid, kas puutekraani kasutades võivad ka pidevalt samas asendis liikuvad sõrmed kannatama hakata, vastas füsioterapeut, et seesugused mured pole veel nii levinud kui pidevalt arvutiga töötavate

Sama palju, kui laps ekraani taga aega veedab, peaks ta ka õues jooksmas.

inimeste hiire-käe-sündroom. Küll aga soovitas ta ka käte puhul võimalikult sageli asendit muuta. „Kui enamasti kasutate tahvelarvutit horisontaalasendis ning liigud põialdega, siis vahetevahel võiks keerata arvuti vertikaalseks ning trükida ja liikuda sõrmedega. See on hea ka ajutegevusele, mis peab uue liigutusega harjuma – igasuguse uue liigutusmustri õppimine tuleb mõistusele kasuks,” põhjendas ta.

Patrick näitab ülemisel pildil, kuidas peaks iPadi kasutama. See pole küll laual spetsiaalsel alusel, aga on silmadest piisaval kaugusel ja küünarnukid on toetatud. Teisel pildil näitab ta, kuidas ei peaks tahvelarvutiga diivanil lõõgastuma.

Fotod: Vallo Kruuser

Ehkki iPadi-kaelaga lapsed ei ole Lust-Mardna igapäevased kliendid, nägi ta liigeses arvutikasutuses ohtu laste tervisele. „Lapseiga on lihaskonna väljakujunemise juures kõige tähtsam aeg ning kui sel ajal püsida monotoonsetes asendites, kui peaks hoopis tegema vigureid ja kukerpalle, võivad kaasneda skeletilihassüsteemi probleemid kogu eluks,” rääkis ta.

Peale keha koormavad pikad tunnid tahvelarvuti ekraani taga ka silmi. Silmaarst Kadi Palumaa hinnangul ei saa öelda, et tahvelarvutid laste nägemisele tingimata kahjulikud oleks, pigem on see koormuse jaotamise küsimus. „Nii palju, kui laps ekraani taga aega veedab, nii palju peaks ta ka õues jooksmas. Mõtle, kui väsinud on jalad siis, kui oled päev läbi ringi jooksnud. Samamoodi väsivad tegelikult silmad, kui

pikalt arvuti taga olla,” selgitas arst.

Palumaa sõnul tuleks ekraan hoida silmadest vähemalt 40 cm kaugusel, samuti ei tasuks tahvelarvuti kasutamise aeg ületada 30–45 minutit. Millisest vanusest alates lastele tahvelarvuti anda võiks, ta konkreetselt öelda ei osanud. Küll aga tõdes

arst, et koolieelses eas laste puhul tuleks silmade koormamist üldiselt piirata. Palumaa töö näite uuringust, kus võrreldi Hiinas kolmeaastaselt kooli pandud hiina lapsi ja Austraalias 6–7-aastaselt kooli läinud hiina lapsi. Tulemustest selgus, et esimeste hulgas esines lühinägelikkust märksa rohkem.

Suur osa elust

Hoolimata tahvelarvutite osalisest mõjust tervisele tõdesid arstid, et lapsi arvutitest eemal hoida ei tasuks, sest tegu on suure osaga tänapäeva inimese elust. Näitavad seda kasvõi Eesti kodudki, kus tahvelarvutitega väikelapsed on tavaline pilt. Näiteks sai kaheksa-aastane Patrick endale iPadi 7. sünnipäevaks, päevas veedab ta sellega enda sõnul umbes tunni. „Sellest täiesti piisab,” ütles ta. Enamasti kasutab Patrick tahvelarvutit, et mängida oma lemmikmänge MineCrafti ja GTA-d, aga ka kabet ja

malet. „Kuidas sa juba malet mängida oskad?” küsisime Patrickult – „Ise iPadiiga õppisin,” vastas poisin.

Patricku kahe-aastane vend Maru on samuti juba tahvelarvutiga tuttav. „Ta saab ise juba aru, missugune nupp mängu või multika käima paneb,” selgitas Patrick. Seda, et juba kaheaastane pois tahvelarvutiga tegeleb, kinnitas ka Patricku ema Hetlin Villak.

Laste ekraanimeedia tarbimist uurinud Kristi Vinter ütles, et ehkki nii väikene laps saab tõesti aru, kuidas ekraanil asju liikuma panna, ei pruugi ta mõista, mis ekraanil tegelikult toimub. Umbes kolmeaastaselt hakkavad nad aga oma tegevust mõistma.

Vinteri sõnul tasukski last hakata seadmetega harjutama selles vanuses. „Oluline on hakata koos vanemaga toimetama ja õppima. Kui seda teha lühikeste ajaühikute kaupa, on see ainult positiivne,” ütles ta. ●

Parimad asendid tahvelarvuti kasutamiseks

- Arvuti võiks asuda laual spetsiaalse aluse peal, võimalikult suure nurga all
- Juhul, kui tahvelarvutit kasutada käes, võiksid küünarnukid olla toetatud
- Tahvelarvuti peaks asuma silmadest vähemalt 40 cm kaugusel
- Asendit tasub muuta iga 20 minuti tagant

Andmekaitse inspeksioon sai Tallinna ühistranspordi piletisüsteemi järelevalvemenetlusega ühele poole. Järelevalve käigus vähendati andmete turvalisuse huvides säilitustähtaegu ja tehti muid muudatusi.

Järelevalvega kontrolliti andmete hoidmise turvalisust ja säilitustähtaegu. Järelevalvesse kaasati riigi infosüsteemi ameti ning registre ja infosüsteemide keskuse eksperdid.

Järelevalve käigus leiti, et isikustatud andmestiku hoidmise turvameetmed (andmete räsimine) ei olnud piisavad. Samuti leiti, et kogu andmestiku üldine seitsmeaastane säilitustähtaeg ei olnud põhjendatud.

Tallinna transpordiamet andmekogu pidajana piiras täpsete sõiduandmete säilitamise aega.

Sõidu alustamise peatuse nime säilitatakse nüüd kuni pileti järgmise valideerimiseni, kuid mitte kauem kui seitsse päeva. Üldisi valideerimisandmeid (pileti andmed ja liini number) säilitatakse võimaliku väärtemenetluse, samuti kliendikaebuste lahendamise huvides kaks aastat.

Piletisüsteemis on kokku pandud ka sõidusoodustuste alused. Piletikontrolör ei näe konkreetset soodustuse alust (näiteks puudega laps, raske puudega täiskasvanu), vaid üksnes jah/ei-vastust soodustuse olemasolu kohta.

Polnud kooskõlastatud

Inspeksioon alustas eraldi järelevalvemenetlust jaanuaris, sest eelmise aasta 21. septembril kasutusele võetud piletisüsteemi ei olnud selleks ajaks kooskõlastatud. Riigi- ja omavalitsusasutuste andmekogud peavad seaduse kohaselt saama kooskõlastada nii asutamiskavatsuse kui ka kasutusele võtmise etapis.

Kuna põhiprobleemid said järelevalve käigus lahenduse, ootab inspeksioon, et Tallinna transpordiamet viiks ka kooskõlastamise kiiresti lõpule.

„Oleme jõudnud lahenduseni, kus reisijate privaatsust ei ohustata ülemääraselt ja omavalitsusel on ühistranspordi korraldamiseks võimalik koguda vajalikku sõidustatistikat,” kommenteeris andmekaitse inspeksiooni järelevalvedirektor Andres Ojaver lõppenud menetlust.

„Tallinna transpordiamet ilmutas järelevalve käigus konstruktiivset koostöötahtet. Keerukate infosüsteemide loomisel tuleks aga alati alustada põhjalikust tehnilisest ja õiguslikust analüüsist, mis isikuandmeid, milleks ja mille alusel kogutakse ning kuidas ja kauan neid hoitakse,” leidis ta. ● **Delfi**

Baleriinigist keevitaja külvab sädemeid

Tatjana Karaganovalt keevitamist õppinud mehi võib leida paljudest Euroopa linnadest.

Rein Sikk
rein.sikk@epl.ee

Tal on pikk pats ja kuldseid kõrvarõngad. Tal on peas kiisupildiga kiiver. Ta käte vahelt purskab tuld ja sädemeid. Ta on Tatjana Karaganova, Tallinna tööstushariduskeskuse kuulus keevitusõpetaja. Juba kolmkümmend aastat jutti.

Venemaal Togliatti linnas kasvanud Tatjanast oleks võinud saada ka baleriin. Ta lõpetas 1976. aastal Lada ehk Žiguli autode tootmisega kuulsaks saanud linna balletikooli. Tatjana vanemad leidsid, et inimesel oleks vaja ka päris elukutset – ega ainult tantsimine leiba lauale too.

„Kuueteistkümnenda aastal on rumal, ei tea elust midagi, nii mõistatan tänaseni, miks keevitamist õppima läksin,” selgitab ta nüüd. Tema ümbert tõuseb tossu, lahvatub leeki, lendab tuhandeid sädemeid. Tatjana keevitusõpilased teevad oma tavalist koolitööd.

Lõpuks saigi Tatjanast Togliattis keevitusinsener, ta lõpetas kooli parimate hulgas. Priimuseks oli Tatjanal võimalik valida töökoht ükskõik kus oma toonase kodumaal. Kuna nimekirjas troonis Tallinn, valiski ta Eesti ja alustas tööd Volta tehases. „Töötasin kolm aastat insenerina, aga igav oli,” meenutab Tatjana tehases lahutamist ja kutsekooli õpetajaks suundumist.

Eks alguses oli ahhetamist küllaga, aga hakkama ta sai. Õppurid ahhetavad seni ajani, kui keevitamisõpetajanna esimest korda klassi ette astub. „Selleks, et sind sellise mehele ala nagu keevitamine juures tõsiselt võetaks, pead ole-

Õppurid ahhetavad, kui keevitamisõpetajanna esimest korda klassi ette astub.

ma meestest oluliselt parem,” teab Tatjana.

„Tegelikult on naised paremad keevitajad kui mehed,” väidab Tatjana õppur Mihhail Djomin ja põhjendab: „Täpne käsitöötegemise oskus on naistele ju omane.”

Tatjana selgitab, et keevitamine on kiiresti arenev ala, kus iga eneseharimisega aasta tähendab tagasiminekut. „Mina sain kõigest võimalusest ja tänapäevastest tehnikast aimu Saksaamaal Hamburgis õppides.” Õpingud lõppesid koguniseksamiga.

Tatjanal on nüüd õigus koolitada eurosertifikaadiga keevitajaid. Tema käe all metallide lõikamise ja liitmise selgeks saanud võib praegu leida mitmest Euroopa riigist. „Las

noored töötavad, saavad raha, näevad maailma,” on õpetaja rahul. Tema külvatud säde pole kustunud.

Igavesti vajalik amet

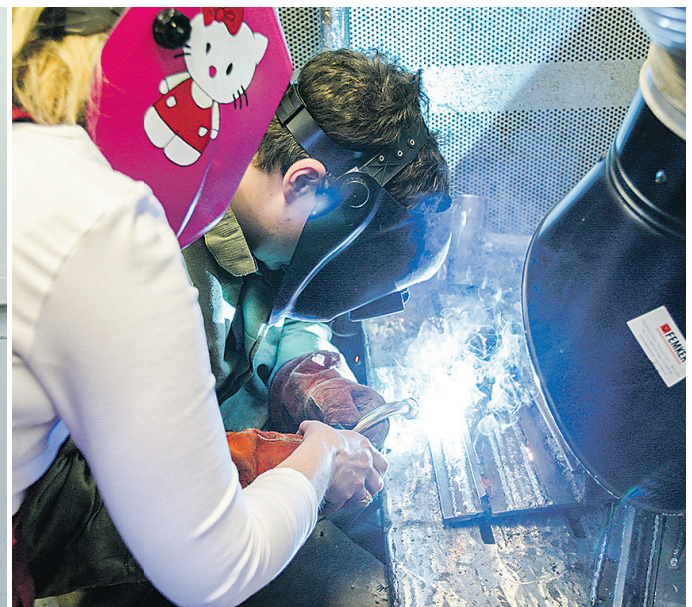
Ajal, mil ta õpilased maailmas ilma teevad, lööb Tatjana kaasa Eesti uute keevitamise õppeprogrammide ja tänapäevase kutsestandardi loomisel. Autoriteedina.

„Keevitamine ei kao kuhugi. Alati on vaja metalle liita ja tihipeale ei tasu keevitusrobotit vaid paari kolme erilise toote pärast programmeerida,” räägib Tatjana keevitamisest kui igavesest ametist.

Tatjana Karaganova alustas tööd Volta tehases, kuid seal hakkas tal kiiresti igav. Nüüdseks on ta kutsekooli õpetaja olnud juba 30 aastat. Roosa kiivri kinkisid talle õpilased.

Fotod: Priit Simson

Kirjutas nõutud käsiraamatu

Tatjana Karaganova 2010. aastal üllitatud vene- ja eestikeelne keevitamise käsiraamat on kirjavara kauplustes läbi müüdnud ja defitsiitseks muutunud. Raamat kannab pealkirja „Keevitus – sütitav idee”. Autor peab raamatu tugevuseks suurt hulka pilte ja diagramme, mis eristavad üllitist teistest, peamiselt tekstil põhinevatest keevitamisõpikutest.

Mõnikord astuvad õpilased Tatjana juurde, käsiraamat pihus, ja paluvad autorilt autogrammi.

Foto: Rein Sikk

Kolkja koolis kõlasid eile laste palved vanaslaavi keeles

„Te peate seda ilmtingimata nägema ja kogema,” hüüab Eesti ühe vaeseima valla, Peipsiääre vallavanem Niina Baranina. Ta lükkab uudistaja sisse Kolkja põhikooli uksest, kus tähistatakse õigeusu ülestõusmispühi.

„Kujutage ette, me oleme kogu Baltikumis ainukene kool, mille ainekavas on vanaslaavi ehk kirikuslaavi keel! Ja täna loevad õpilased ülestõusmispühade puhul selles keeles palveid!” Peipsiäärese vanausuliste kogukonna ühe eestkõnelejana on Baraninal siiralt hea meel, et juba kogu selle sajandi on 51 õpilasega põhikoolis ja 11 hoolealusega lasteaias hoitud piirkonnale omaeide traditsioone, mille hulka käib ka vanaslaavi keeles lugemise oskus.

Kõigepealt õnnitlevad õpetajad lapsi õigeusu ühe tähtsai-

ma püha puhul, hüüdes: „Kristus on üles tõusnud!” Sellele vastab heleda häälega lasteparv rõõmsalt: „Tõepoolest, ta on üles tõusnud!”

Juba seisavadki tublimad õppurid teiste ees, pihus suure vanaslaavikeelsete palvete kogumikud, lasevad lugemisoskusele särada. Mõne jälg küll veidi väriseb, aga õpetajate kiitus pühib sellegi hirmu.

Pühade puhuks on kooli ja lasteaiastele külla tulnud kohalike palvemajade laulunaised, kes esitavad 8. sajandist pärit kirikulaule. „Kujutage ette, need laulud sündisid 13 sajandit tagasi,” kõlab üle saali ning lapsed hakkavad sõrmede abil kokku lugema, kui ammu see üliammune sündmus siis ikkagi oli. Kümned laste kirjatud pühademu- nad, volditud jätkud ja tibud kuulavad samuti. **Rein Sikk**

SaloCenter

Narva mnt 9

www.SaloCenter.ee

**KOOLINOORTE ÜLIKONNAD
nii müük, kui laenutus.**

**Too see reklaam meile ja saad
ülikonda ostes või laenutades -20%**

Island!

Telli EESTI EKSPRESS ja avasta maailma!

**Eesti Ekspressi tellija saab
reisi osta soodushinnaga 799 €.**

Reisi korraldab Germaloo Reisid.

Broneeri reis telefonil 611 0600
või e-postil germalo@germalo.ee.

**Eesti Ekspress viib 3 tellijat
koos kaaslasega maailma äärele -
ainulaadsele Islandile!**

1. Telli leht. Telli Eesti Ekspressi täispakett või digipakett vähemalt 6 kuuks või otsekorraldusega enne 17. maid ja osale reisiloosis.

2. Registreeru. Loosis osalevad kõik uued ja olemasolevad tellijad, kes annavad oma reisisoovist teada.

3. Võida. Auhinnareis toimub **4.-9. juulil 2013.** Sisaldab lennupileteid otselendudele Tallinn-Keflavik-Tallinn, transfeeri, majutust hotellis koos hommikusöökidega ning ekskursioone mööda Islandit.

Reisi giidiks on Eesti Ekspressi ajakirjanik Askur Alas.

Telli ja registreeri aadressil www.ekspress.ee/island

Klienditugi: tel 680 4444, e-post klienditugi@lehed.ee

BARROSO: SAKSAMAA EI OLE KÄRBETES SÜÜDI

Euroopa Komisjoni president José Manuel Barroso vastas Saksa ajalehe Die Welt intervjuus paljudele eurooplastele, kes süüdistavad kärpepoliitikas Saksa-maad, et kriisi ei ole põhjusta-

nud Saksa poliitika ega Euroopa Liidu vead. „See on ülemääraste kulutamise, nõrga konkurentsivõime ja vastutustundetu finantsturgudel kauplemise tagajärg,” ütles Barroso. **Delfi**

NOBELI PREEMIA LAUREAAT LAHKUS EUTANAASIAGA

Belgia teadlane ja Nobeli meditsiinipreemia laureaat Christian de Duve lahkus laupäeval 95-aastasena vabatahtlikult elust. Juba aprilli alguses ütles ta, et on otsustanud elu euta-

naasiaga lõpetada. De Duve oli rakuorganellide lüüsoosumi ja peroksisoomi avastaja ning uuris ka insuliini ja glükagooni. Selle eest sai ta 1974. aastal Nobeli preemia. **Delfi**

Kantsler Angela Merkel: mul on kaamelile omased võimed

Saksa kantsler paotas ust oma mõttemaailma, rääkides muust kui poliitikast, ka meestest.

Kaivo Kopli

kaivo.kopli@epl.ee

Mis meeldib Merkelile meeste juures? Kas ta on kantsler ööpäev läbi seitse päeva nädalas? Kuidas ta jaksab Brüsselis terve öö kriisikohtumisi pidada? Kas ta on feminist?

Naisteajakirja Brigitte korraldatud kohtumisõhtul vastas Angela Merkel küsimustele, mida talle tavaliselt ei esitata. Kaheksa aastat võimul olnud kantsler on populaarsuse tipus, kuid küllap kulub sügisesteks valimisteks valmistuvale poliitikule ära inimlikuma poole ilmutamine.

Niisiis, mis talle meeste juures meeldib? „Ilusad silmad,” vastas Angela oma sinisilmi välgutades. Ja justkui tajudes, et Berliinis Maksim Gorki teatris istunud publik ootab veel midagi, lisas ta, „Seda oli juba isegi palju öeldud.” Siiski peatus kantsler meeste teemal veel veidi, öeldes, et kui ta üldse midagi neis kadestab, siis madalat häält. „Poliitikas see loeb. Ma püüangi sagedamini kasutada madalamat hääletooni.”

Rollimudeleid ei järgi

Kas ta on feminist? „Ei. Võib-olla olen huviäratav nähtus kui võimul olev naine, aga mitte feminist. Tõelised feministid tunneksid end solvatuna, kui ma ennast sellisel kirjeldaksin.” Mis iseloomustab kaas-aegset naist? „Ta ei järgi ette antud rollimudeleid, ta on

Kaadrid perega Itaalias puhkamas käinud Angela Merkelist tekitasid furoori, sest üldiselt on kantsler oma eraelu jagamises tagasihoidlik.

Foto: AP/Scanpix

ma ei läinud poliitikasse kantsleriks saama. See küsimus kerkis hiljem, kui ma sain kristlike demokraatide juhiks.” Kuna enne poliitikasse minekut oli Merkel 34-aastane ja juba teinud karjääri keemia-teadlasena, hindab ta inimesi, kel enne poliitikuks saamist on ka mõningane „tegeliku elu” kogemus. „Ma pole kunagi mõelnud, kas ma võiksin teha midagi muud peale poliitika, sest ma juba olen- gi teinud ka midagi muud.”

Merkel kait- ses oma harjumust võtta aega otsuste tegemiseks. Oluline osa otsustamisest on tema sõnul tead-

mine, millal rääkida ja millal kuulata. „Et targalt rääkida, on vaja ka vaikust. Paljud minu jõust rajaneb tõsiasjal, et lapsena olin ma vaikne.” Tänapäeval on aga vaikus haruldaseks muutumas. „Vanadel aegadel oli mu meelest palju vaiksem. Aga nojah, ma tulin ka ju maa- piirkonnast,” märkis Merkel.

Ka Kreeka tulevikku euro- alas mõtestas ta enda jaoks nii, et võttis aega ja kuulas pal- ju, kasutas oma ratsionaal- set mõistust ja ka intuitsioo-

ni. „Ma võtsin oma mõtteis läbi, mis juhtub, kui otsustada nii- või teistpidi. Ja ma jõudsin järeldusele, et tuleb teha kõik Kreeka euroalas hoidmi- seks.” Otsuste langetamiseks kaalub Merkel umbes 40% oma arvamusi ning 60% vas- tuargumente.

Kaameli võimed

Kuidas ta saab hakkama läbi öö kestvate kriisitippkohtu- mistega Brüsselis? Merkeli sõnul on tal kaamelile oma- sed võimed ehk kui too kogub

vett, siis tema saab hakkama justkui uneaja ette kogumise- ga. „Pärast tuleb muidugi kao- tatu tasa teha. Keskmiselt aga vajan ma enam kui neli või viis tundi und,” lisas ta.

Kas ta kunagi ka unustab, et on kantsler? „Jah, muidugi on selliseid hetki. Kui ma potis toitu segan, siis ei mõt- le ma, et kantsler segab toi- tu.” Aga kas ta mõnikord rää- gib ka oma abikaasa Joachim Saueriga poliitikast? „Muidugi. Mõnikord ta isegi ütleb midagi omal algatusel ja see,

et ta seda teeb, viitab mingile probleemile, millega on vaja tegeleda.”

Lastetult Merkelilt küsiti ka, kas väikeste lastega ema saaks olla kantsler. „Kindlas- ti ei oleks see kerge. Kantsle- ril on kohustus olla kättesaa- dav igas olukorras. Mõningaid asju ei saa lihtsalt delegeerida. Eks sama käib ka väikeste las- te emade kohta. Isa saab mui- dugi ka laste eest hoolitseda. Kuid väikeste lastega isad on olnud kantslerid.”

Ja võib-olla kõige tähtsam küsimus: miks ta hoiab avalik- kuse ees oma käsi nii, et kum- magi põial ja sõrmed on koos ja moodustub justkui süda- me kuju? Sel sageli parodee- ritud kätehoiakul pole Merke- li kinnitusel mingit tähendust. „Küsimus oli selles, kuhu ma oma käed panen, ja nii see väl- ja kukkus. Aga võib-olla näi- tab see ka teatud armastust sümmeetria vastu.” Merkel tunnistab, et aeg-ajalt ütleb ta asju, mida ei mõtle, ning et see häirib teda pärast. Kristlikud veendumused aga aitavat tun- nistada, et ka tema teeb vigu. „Mõnikord tahan, et mul oleks pokkerimängija nägu. Tõsi on, et näoilme reedab mind, aga elan selle üle.” ●

Carla Del Ponte

Süüria mässulised on kasutanud närvigaasi sariini

ÜRO inimõiguste rikkumiste uurija Carla Del Ponte tea- tas, et Süüria mässulised on kasutanud surmavat närvi- gaasi sariini.

ÜRO Süüria uurimiskomis- joni kogutud tunnistuste järgi on mässulised kasutanud kee- miarelva sariini. Endise sõja- kuritegude prokuröri Del Pon- te sõnul pole uurimiskomis- jon, millesse ta kuulub, oma uuringuid veel kaugeltki lõpe- tanud, ent juba on kindlaks tehtud sariini kasutajad. „Me peame oma uuringutega veel- gi sügavamale minema, saama tõestuseks ja kinnituseks uute tunnistajate ütlusi, kuid selle järgi, mis oleme seni kindlaks teinud, on need praegu režiimi vastased, kes kasutavad sariini,” sõnas Del Ponte intervjuus Šveitsi raadiojaamale.

Viimased tulemused juunis

Tema sõnul võib endiselt leida tõendeid selle kohta, et sama tüüpi keemiarelvi kasutab pea- le mässulised ka Süüria režiim, lisas Del Ponte. Oma viimaseid uurimistulemusi peaks komis- jon esitlema ÜRO inimõigus- te nõukogule selle järgmisel istungjärgul juunis.

Sariin on tugevatoimeli- ne neurotoksiin, mille tööta- sid 1930. aastatel välja Natsi- Saksamaa teadlased. Algul oli toksiin mõeldud pestitsiidiks, ent 1988. aastal kasutati seda Põhja-Iraagis kurdide Halab- ja küla rünnates. Jaapani sekt kasutas sariini 1990. aastatel kahes rünnakus.

Sisse hingatud või naha kau- du omastatud gaas halvab när- vüsteemi. Sümptomiteks on iiveldus ja ränk peavalu, hägu- ne või tunnelnägemine, sülje eritumine, lihaskrambid, hin- gamise seiskumine, teadvuse kaotus ja surm. Suurtes doosi- des halvab sariin kopse ümbrit- sevad lihased ning kopsud täi- tuvad lima ja süljega, mis põh- justab lämbumise. Isegi väike kogus sariini, mis on lõhnatu, värvitu ja maitsetu, võib olla surmav, kui see satub hingamis- teedesse või selle tilk puutub kokku nahaga. ● **Lauri Laugen**

Merkel: kui ma potis toitu segan, siis ma ei mõtle, et kantsler segab toitu.

vaba oma otsustes. See ei ole täielikult arenenud ühiskond, kus tervetes valdkondades on ametis ainult mehed.” Kui ras- ke ikkagi on naistel võrdsust saavutada? „Teate, ma ei arva, et meestel oleks neil päevil naistest kergem. Isapuhkust võtavad mehed peavad võitle- ma samasuguste stereotüüpi- dega nagu naised.”

Miks ta tahtis kantsleriks saada? „Ma arvasin, et inime- sed endiselt Ida-Saksamaalt peavad võtma vastutust, kuid

Hoiab eraelu iseendale

Erinevalt näiteks Ameerika pre- sidentidest püüavad Euroo- pa liidrid üldjuhul hoida oma eraelu avalikkuse eest varjus ja Angela Merkelit peetakse üheks kõige kiivamaks privaatsuse hoidjaks. Väidetavalt pole ta endale koju külla kutsunud isegi poliitikutest sõpru.

Kui näiteks pildid George W. Bushist Texase rantšos põõsaid lõikamas või Barack Obamast perepuhkusel Hawaiil ujumas on mitte ainult tavalised, vaid lausa Valge Maja fotograafide tehtud, siis Merkelit polegi eri- ti pildile saadud muus riietuses kui pükskostüümis.

Seepärast polegi üllatav, kui suurt furoori tekitasid kaadrid ülestõusmispühade ajal Itaalias puhkamas käinud Merkelist ja tema mehest ning tolle esime- abielu pojast koos naise ja lastega. Saksa meedias levisid iseenesest üsna tavalised pildid osaliselt ning Merkeli pressiesin- daja avaldas heameelt, et ajale- hed ähmastasid kasupoja, tema naise ja laste näod.

a

ARVAMUS

ARHITEKTUURIST

Tsitaatide nagu „palun mulle arhitektuuri mitte teha, ma tahan vaid maja” järgi on selge, et arhitektide ja kodanike vahele on vaja silda. TARTU LINNAARHITEKT TÕNIS ARJUS (SIRP)

LIIGA KITSA PROFIILIGA ÕPETAJAD

Kas ei oleks loomulik eeldada, et põhikooli ainete sisu valdab ammu isegi iga kõrgkooli astuja, rääkimata ülikoolis võimaliku üldpedagoogi eriala lõpetajast? [...] Kui põhikooli õppekavas on tõepoolest sellised asju, mida suudab edasi anda vaid terve oma elu süvitsi sellele erialale pühendanud magister, siis peaksime endalt küsima, kui mõttekas on põhikoolilapselt nõuda, et tema seda teaks. AIDI VALLIK (LÄÄNLANE)

ENESETAPUD LEEDUS

Rohkem kui 20 aastat on Leedus igal aastal sooritanud enesetapu üle tuhande inimese. Aga isegi selline traagiline statistika ei ole pannud meid üheskoos tegutsema ega kasutama vahendeid, mis on enesetappude ja teiste enesehävitamise vormide ennetamiseks kasutusel tsiviliseeritud maailmas. PSÜHHIAATER DAINIUS PŪRAS (DELFI.LT)

KIRJASTAJA Hans H. Luik ja endine Saksamaa-suursaadik Tiit Matsulevitš kiusavad vana kristlikku demokraati, kes päästab end vilunud

Hans-Gert Pöttering: Euroopa peab kristlikku pärandit mäletama

Intervjuu

Hans H. Luik
kirjastaja

Tiit Matsulevitš
suursaadik

Kristlikud veendumused on Euroopa aluslepingutes sees, usub Euroopa Parlamendi ekspresident Hans-Gert Pöttering.

●●Hans H. Luik: Dr Hans-Gert Pöttering, 1979. aastal, kui kristlikud demokraadid teid europarlamenti valisid, lõpetasin alles keskkooli. Kristlust Nõukogude koolis ei õpetatud, isa juhatusest jäid mulle meelde piibli kentsakamad peatükid. Kas Euroopa Liit peaks olema ainult kristlik ühendus, nagu Robert Schumann soovis omal ajal põhiseaduslepingusse kirjutada? Hans-Gert Pöttering: Kui olin Euroopa Parlamendis Euroopa Rahvapartei fraktsiooni esimees, tegime kõik, et kristlik-juutlik pärand oleks Euroopa põhiseaduslepingus ja seejärel Lissaboni lepingus mainitud. Meid ei saatnud edu, sest isearanis Prantsusmaa ja Belgia, aga ka paljud europarlamenti saadikud ei võtnud mõtet omaks. Samal ajal on paljud kristlikud veendumused, nagu

näiteks inimväärikus ja inimõigused, solidaarsuse ja subsidiaarsuse põhimõtted Lissaboni lepingus sees.

●●Luik: India demokraatia on rahvaarvult suurem kui Euroopa Liit. Kas demokraatia on ainult kristlik nähtus?

Loomulikult mitte, ka muud religioossed süsteemid võivad demokraatias samale järjele jõuda. Küll aga põhineb kristlik-sotsiaalsel, liberaalsel ja konservatiivsetel veendumustel minu partei Saksamaa Kristlik-Demokraatlik Liit.

●●Tiit Matsulevitš: Oluline veendumus, mille kristlus meile on andnud, on inimeste võrdsus Jumala palge ees. EL-i kodanikes aga tekitab pettumust avastus, et ajapikku on tekkinud euroaadel. Praegu teenib 4400 EL-i ametnikku suuremat brutopalka kui Saksamaa kantsler Angela Merkel. Sellelt aadlilt suudab kulude kärpimist nõuda ainult Saksamaa. Kas europarlamentil ja Saksa maal on selleks tahtmist?

Ametnike tasustamine puudutab ühelt poolt EL-i, kuid peale selle veel riikide välisteenistusi, sealhulgas suursaadikute tasustamist ja rahvusvaheliste organisatsioonide palkasid. Minu ettepanek on panna ametnike palkade teema lauale korraga kõikjal riigiametites, mitte ainult EL-i keskametites.

●●Matsulevitš: Julgeolekupiirilistelt sõidab EL, eriti Saksa-

maa, seni jänest USA rongis. Suurbritannia ei sõida. Saksa valitsuse veider hoiak Liibüas – mitte toetada ÜRO-s oma liitlasi, vaid ronida samasse paati Hiina ja Venemaaga – sunnib küsima: kas liitvabariik ikka kuulub veel läände? Samuti tekitab liitlastes küsimusi, miks Saksamaa ei andnud Malis prantslastele tuge. Kas Euroopa hing ja väärtused vajavad jõulisemat kaitsmist? Minu arust peaksid euroop-

inimesed ei peaks kohaldama poliitikutele teistsugust mõõdupuud kui endale.

Euroopa peaks hakka-ma ÜRO-s ühel häälel rääkima. Sinna on pikk maa.

lased ÜRO julgeolekunõukogus ühel häälel rääkima. Siin on veel palju teha. Saksamaa aitab prantslasi Malis toetavate meetmetega. Julgeolekupiirilist on ju ka majanduslik, psühholoogiline ja diplomaatiline aspekt. Ja vajaduse korral sõjaline. Prantslaste tegevus, mille eest ma olen neile tänulik, oleks pidanud olema eurooplaste ühistegevus. Euroopa Liidul peaksid olema oma relvajõud. EL-i kait-

sealliansi rajamise algatus nurjus 1954. aastal just prantslaste vastuseisu tõttu. See tuleb uuesti käivitada.

●●Luik: Sõdimisest rääkides – George W. Bush on öelnud, et Jumal käskis tal Iraaki rünnata. Kas see võis nõnda olla?

Seda peate küsima George W. Bushi käest. Ent pole kahtlust, et kristlus on ajaloole suurt mõju avaldanud ja avaldab ka edaspidi.

●●Luik: Iraagi ründamise ajal, 20. märtsil 2003 olid vanad Euroopa riigid tegelikult uutega solidaarsed. Kui Eesti ja näiteks Poola valitsusel oleks olnud parem ligipääs Prantsuse ja Saksa luureandmetele, poleks meie valitsused ehk Vilniuse deklaratsioonile alla kirjutanud ja tapma tõtanud. Mis te arvate, dr Pöttering – kui tekiks järgmise riigi, näiteks Süüria või Iraani ründamise küsimus, siis kas Prantsusmaa ja Saksamaa jagaksid väetimatele solidaarselt luureandmeid?

Iraagi sõja peamine probleem polnud eurooplaste omavaheline infosulg, vaid – mida ma pean väga kahetsusväärseks – meie Ameerika sõbrad ajasid meile puru silma. Päril kindlasti polnud Saddamil neid ohtlike relvi. Ma ei oska öelda, kas sakslased ja prantslased teadsid, et Saddamil pole bio- ega keemiarelva, või olid nad lihtsalt veendunud, et ei peaks selles sõjas niikuinii kaasa lööma.

Hans-Gert Pöttering

Foto: European University Institute

HILLAR METSA METSIK MAAILM

VARASED IDUFIRMAD KAHEKSAKÜMNENDATE LÕPUST...

Kas Eestisse on vaja hoolduskindlustust?

Mitmes Euroopa riigis rahastatakse hooldamist vajavate inimeste kulusid hoolduskindlustusest. Näiteks Saksamaal peavad töötavad inimesed iga kuu maksma hoolduskassasse 1,025% palgast, tööandjad peavad panema sama palju juurde. Need üle 23-aastased inimesed, kellel pole lapsi, peavad maksma 1,275% palgast. Kui inimene vajab hooldust, katab hoolduskindlustus tema kulud kuni teatud maksimumpiirini: päevahoiu, vannitoa või trepi kohaldamise, hooldekodu, koduhooldaja visiidid.

Vambola Sipelgas

Lõuna-Eesti hooldekeskuse juhataja

Idee hoolduskindlustusest on ilus, aga ma kahtlustan, et praegu on Eesti riigis maksukoormus juba niigi üsna suur ja on küsitav, kas inimesed oleks võimelised seda maksma. Sissetulekud on inimestel ikkagi üsna väikesed ja täiendavat maksutõusu ei kannata paljud välja. Täna meil (eile – toim) viidi üks vana inimene ära, kes oli siin neli aastat olnud, ta vajab ilmsel-

gelt abi, aga tütar ei saa enam hooldekodu eest maksmisega hakkama, ei saa enam kodus elektrit ja telefoni makstud. Eks see probleem hooldamise eest maksmisega seisab Eestis alles ees, sest nii palju noori on ära läinud välismaale tööle ja elama.

Vabatahtlikult kogudes oleks hoolduskindlustus veel mõeldav. Aga riikliku kindlustuse osas – haiguskindlustuse põhjal aga tean omast kogemusest, et kui häda käes, siis pead ikkagi ise maksma ja erarsti juures käima.

MILLAL INVESTEERIDA?	SOTSIAALMAKSU LAEST	VANASÕNA
Investeerimiseks tekib tavainimesel raha siis, kui majanduses on kõik hästi ja aktsiate hinnad on ka kõrged. Kui inimene sel perioodil investeerib, siis tuleb järgmiseks majanduse aeglustumine ja börside langus. Kui tekib raha ülejääk, siis tõenäoliselt on investeerimiseks halb aeg. See on paradoks, aga hea aeg investeerida on tegelikult siis, kui inimene kaotab töö. INVESTOR MIKK TALPSEPP (AJAKIRI INVESTEERI)	Kõrgepalgaliste töökohatade loomiseks peab olema motivatsiooni nii ettevõtetel kui ka riigil ning valitsuse otsus [loo-	Külm mai ja märg juuni täidavad keldrid ja aidad laeni.
	buda sotsiaalmaksu lae kehtestamisest] on eba-meeldiv märk, et Eestit ees ootava tööealise elanikkonna vähenemisse	suhtutakse praegu pigem lühinägelikult.
	TEENUSMAJANDUSE KOJA JUHT YRJÖ OJASAAR (ÄRIPÄEV)	

poliitiku manöövritega

Igatahes EL-i liikmed peavad olulist poliitilist ja sõjalist teavet omavahel jagama. Oleme väärtuspõhine ühendus, millesse peavad olema kaasatud kõik. Ka info vallas.

●●**Matsulevitš: Ühine välis- ja julgeolekupoliitika kuulutati Euroopa pärisosaks 20 aastat tagasi Maastrichtis. sellest pole asja saanud, välja arvatud üksikud koostööd kaugetes maa-**des. Ilmselge näide ühise julgeolekupoliitika puudumisest on suhted Venemaaga. Miks?

Jagan teie arvamust, et ühises julgeolekupoliitikas on suuri vajakuid ja küsimus on eelkõige poliitilises tahtes. Kui oleme saanud jagu mõnede liikmesriikide võlakriisist, peab see saama meie järgmiseks ülesandeks. Venemaa puhul valmistab mulle muret see, et seal toimub stalinismi renessanss. Ülistatakse mineviku diktatuuri kuritegusid, samal ajal kui Saksamaa on natsismi pärandi hukka mõistnud.

●●**Luik: Kas teile ei tundu, et Euroopas võiks tipp-poliitiku jaoks olla mingi andekspalumise ja halastuse mehhanism? Saksamaa president Christian Wulff võeti väikesse sõbraliku kodulaenu tõttu ametist maha. Teie kaitseminister, keda kõik kiitsid, kaotas ameti doktoritöö võltsimise pärast kauges minevikus. Rääkimata Saksamaa haridusministrist – tema küll põlastas kõiki doktoritöö võltsijaid, kuni jäi ise vahele. Eestis on sama lugu: vanad võimumed valetavad ilmselgete asjade kohta, kuni vahele jäävad. Kristlased võiksid ehk andestada patu, mis on põhjalikult pihitud ja kahetsetud?**

Poliitikud on inimesed ja – nagu ka meedia esindajad – teevad vigu. Vigade raskus peab otsustama, kas inimene kõlbab veel poliitilist ametit

pidama. Hinnangu andmiseks on eri maadel eri mõõdupuud. Tihti otsustab see, mismoodi etteheitele reageeritakse. Inimesed ei peaks siiski kohaldama poliitikutele teistsugust mõõdupuud kui iseendale.

●●**Luik: Ikkagi, kui inimene üles tunnistab ja andeks palub, siis kas ta ei peaks andeks saama?** Iga juhtum on erinev. See pole niivõrd kristliku usutunnistuse, kuivõrd isiku usaldusväärsuse küsimus.

●●**Luik: Kuid mõnele antakse kõik andeks. Näiteks kuidas sai Euroopa Komisjoni rahan-**

Ka teistel religioonidel põhinevad kultuurid võivad demokraatiani jõuda.

dusvolinikul Joaquín Almunial jääda märkamata, et viis-kuus aastat tagasi Kreeka otse võltsis oma valuutaposisioone. Või et Hispaania keskpank ilustas kõvasti oma pankade andmeid. Kuidas on võimalik, et Almunia magas krahhi lähenemise maha, aga ometi valiti ta uuesti Euroopa Komisjoni volinikuks?! Niipalju, kui volinik Almunia tööga kursis olen, pole ma kuulnud etteheiteid, nagu oleks ta kontrollikohustuse unarusse jätnud. Mida me praegu senise kogemuse põhjal vajame, on parem pankade järelevalve ja EL-is süsteemi loomine, mis väldiks ülemäärast eelarvedefitsiiti. Selleks on samme astutud, on olemas seadustik, mille loomisel osales ka europarlament.

●●**Luik: Mind hämmastab, kui-võrd suuri pöörideid võib Saksamaa teha sellesama aeglase Euroopa piires. Merkel otsustas äkki loobuda tuumaenergiast. Saarimaal, Prantsuse piiri ääres**

ja 60 kilomeetri kaugusel Prantsuse tuumajaamast kardavad sakslased tuumaenergiat nagu kolli. Prantslased ei pelga tuumakütet üldse.

Prantsusmaa ja Saksamaa inimestel on erinev psüühika ning me ei käsita seda kui vastuolu, vaid kui rikkust. Euroopa jaoks on mõistlik hajutatud energia-varustus. Taastuvenergia, aga koos sellega ka süsi ja tuumaenergia. Tähtis on omada kõige turvalisemaid tuumajaamu.

●●**Luik: Kui mõelda teie võimsa erakonna nimele Kristlik-Demokraatlik Liit, siis kas pole raske rääkida Hamburgi äärelinnades valijatega, kes pole Jeesuse, vaid hoopis prohvet Muhamedi järgijad? Kas ei ole tulnud mõtet noore valija püüdmiseks erakonna nime muuta? Mono-**

teistlikud Demokraadid? Meie ei muuda oma nime. Meie ettekujutus inimesest tuleneb meie kristlikest veendumustest. See tähendab, et asetame keskpunkti inimväärikuse ja eeldame inimese vastutust nii iseenda kui ka ühiskonna ees. Kutsume kõiki kodanikke, kes jagavad seda ettekujutust – pidagu nad end kristlasteks või mitte – meie poolt hääletama. ●

Hans-Gert Pöttering

●●Sündinud 15.9.1945 Saksamaa Liitvabariigis Alam-Saksi-maal Bersenbrückis

●●1979. aastal valiti Euroopa Parlamenti

●●1999–2007 Euroopa Rahvapartei (EPP) esimees

●●2007–2009 Euroopa Parlamendi president

●●Konrad Adenaueri Fondi esimees

KIRI

Ülbik-ametnikud

Valla- ja linnavalitsustes tuuakse elanike huve mõistva ja kaitsva tegutsemise takistusena pahatihti ette asjaolu, et polevat võimalik (palgaolud jmt) tööle võtta nõutava kvalifikatsiooniga ametnikke. Tegelikult on asi sagedasti mitte ametnike pädevuses, vaid nende sätumuses inimestega suhtlemisel.

Kümmekond aastat tagasi pöördusin Keila vallaametnike poole palvega vedada kas või kooremgi kruusa minu talukrundini kulgevale porimülkaks muutunud teejupile. Ametnikul oli vastus varnast võtta: praegu vihmased ilmad, pole ju võimalik teele kruusa vedada!

Suvel kõlas vastus: kas te ei tea, et nii kuiva ilmaga pole mõtet teele kruusa laotada – see lenduvat tolmuna kohe teelt ära.

Nüüd on Põhja-Tallinna munitsipaalametnikud allakirjutanuga suheldes justkui omaaegse Keila ülburametniku suust kukkunud – kui helistasin ühele kommunaalala asjapulgale ja palusin hoovile mõnigi kantmeeter killustikku puistata, hakkas mehike naeru kõhistama ja teatas: tema küll ei arva, et igasse hoovi peaks teed ehitama hakkama.

Maksame linnaosavalitsusele igal kuul nn hooldus- ja haldustasu ning ikka peame maja-hoovis poris sumpama? Ametnikel on vaja suhtlemisõppust: esimene asi on osata oma üleolevat suhtumist kodanikesse varjata. ● **Ants Tamme**

RIIGIEKSAMI LÄVEND: kas see peaks olema 1, 20 või 50 punkti?

Kelle jaoks mängime „koolimängu“?

Maie Tuulik

pedagoogikateadlane

Mis mõte on eksamil, kui me eeldame, et õpilane ei pea midagi teadma? Kui üks punkt sajast tähendab, et riigieksam on sooritatud, siis kelle jaoks me seda „koolimängu“ mängima hakkame?

Haridus- ja teadusministeeriumi märtsikuise muudatusetepaneku järgi tuleks emakeele, matemaatika ja võõrkeele riigieksami eduka sooritamise lävendiks kehtestada kavandatud 50 punkti asemel üks

punkt, sest 50-punktise lävendi rakendamine muudab mõdiku sanktsioneerivaks vahendiks. Nii arvab ministeeriumi ametnik Ain Tõnisson („Mõddik ei tohi saada mõõdetavast tähtsamaks” (EPL 30.4). Kui Tõnisson kirjutab, et mõõdiku õppimise asemel peaks omandama haridust, siis mida muud on teadmised, oskused ja vilumused, mida riigieksam mõõdab? Eksam näitab õpilaste ja koolide reaalselt taset.

Toetav tagasiside?

Tõnisson kirjutab, et eksami eesmärk on anda igauhele oma soorituse kohta võrreldavat infot ning et tagasiside peab olema õpilast toetav. Kas tõesti usume, et olematu lävend – üks punkt – teeb seda?

Mõni aeg tagasi lugesin Jaanus Kaljusto raamatut „Norrast ausalt ja avameelselt”. See Norras elav eesti arst kirjutas muu-

hulgas ka koolisüsteemist. Norras ei ole kogu põhikooli osas hindamist, laps saab ainult positiivse pildi oma arengust ning laps ega ka vanemad ei tea, missugune on lapse tegelik tase. Teadlikumad vanemad suunavad ise oma lapsi õppima ja pingutama. Aga just tavaliste vanemate tavaliste laste kohta ütleb Kaljusto: „Nendel tuleb üks suur kukkumine”. Kaheksanda klassi lõpuni on kõik justkui korras, aga siis selgub, et teadmistes ja oskustes on suur tühi koht.

Areng nõuab pingutust, nõuab katsetamist ning nõuab ka ebaõnnestumisi. Lapsel ei ole väljakujunenud enesehinnangut, see kujuneb välja pika aja jooksul. Aga kui see tal päris algusest peale on ebaadekvaatselt kõrge, kui kõik on ainult üliposiitiivne, siis ei too see head. Laps vajab objektiivset tagasisidet. ●

Tallinn

Haabersti Linnaosa Valitsus

15.05. – 12.06.2013 “Nooda tee 2 kinnistu detailplaneeringu” vastavalt Tallinna Linnavalitsuse 26. jaanuari 2011 korraldusele nr 93-k „Nooda tee 2 kinnistu detailplaneeringute koostamise algatamine Haabersti linnaosas” ja Tallinna Linnavalitsuse 17. aprilli 2013 korraldusele nr 530-k „Nooda tee 2 kinnistu detailplaneeringu vastuvõtmine Haabersti Linnaosas. Detailplaneeringuga nähakse ette Haabersti linnaosas 0,21 ha suurusel planeeringualal asuva 50% elamumaa ja 50% maatulundusmaa sihtotstarbega Nooda tee 2 kinnistu sihtotstarbe muutmine 100% elamumaaks ning määratakse kinnistule ehitusõigus ühe kuni 2 maapealse korrusega üksikelamu ehitamiseks. Samuti on detailplaneeringuga lahendatud ala heakorrastus ja haljastus, juurdepääsud, parkimine ning tehnovõrkudega varustamine. Kavandatava tegevusega taotletakse Tallinna Linnavolikogu 11. jaanuari 2001 määrusega nr 3 kehtestatud “Tallinna üldplaneeringu” muutmist, kuna detailplaneeringuga taotletakse looduskaitsealadest tuleneva Läänemere ranna ehituskeeluvööndi vähendamist kuni 32,1 meetrini kaldaastangust. Detailplaneeringu on koostanud OÜ Puusepp & Mänd töö nr 17-02-2010. Detailplaneeringuga saab ülahinimetatud ajavahemikus tööpäeviti tutvuda Haabersti Linnaosa Valitsuses Ehitajate tee 109A kabinetis 205 esmaspäeval 8.15 – 18.00, teisipäevast neljapäevani kl 8.15 – 17.00 ning reedel kl 8.15 – 16.00, samuti Vabaduse väljak 7 I korruse infosaalis, lauas nr 2. **Detailplaneeringu jooniste ja seletuskirjaga saab tutvuda ka Tallinna planeeringute registris, aadressil http://tpr.tallinn.ee/tpr/**

Tallinn

Nõmme Linnaosa Valitsus

Nõmme Linnaosa Valitsuses, Vabaduse pst 77, I korruse teenindussaaelis saab 10. maist kuni 17. maini tutvuda Kreegi tn 19 kinnistu detailplaneeringu eskiisiga, mille koostamise eesmärk on kinnistule 3 maapealse ja 1 maa-aluse korrusega korterelamu ehitusõiguse määramine. Detailplaneeringu eskiisi autor tutvustab planeeringu lähteseisukohti ja vastab huviliste küsimustele Vabaduse pst 77 1 korrusel 17. mail kell 14.00.

Tallinn

Tallinna Linnavaraamet

TEATAB

Tallinna Üürikomisjon rahuldab 20.12.2012 otsusega üüriivaidlusasjas nr 11-1/115/12 Jüri Mättik’u nõude ANŽELA HODAKOVA (sünd. 30.04.1967) vastu ja mõistis Anžela Hodakova’lt Jüri Mättik’u kasuks välja üüriivõla ja kahjuhüvitise eluruumi vabastamisega viivitamise eest pärast üüriilepingu lõppemist kokku 1477,98 eurot ja kõrvalkulude völa 1721,82 eurot.

Kui ANŽELA HODAKOVA ei nõustu üürikomisjoni otsusega, võib ta sama üüriivaidlusasja läbi vaatamiseks pöörduda alates käesoleva teate avaldamisest 20 päeva jooksul Harju Maakohutusse. Kohtule võib esitada taotluse, et kohus vaataks komisjonile esitatud avalduse läbi hagimenetluse korras hagina. Sel juhul on hageja komisjoni poole pöördunud isik ja kostja kohtule avalduse esitanud pool ja komisjonile esitatud avaldus loetakse hagiavalduseks. Kohtule esitatavas avalduses tuleb märkida, et üürikomisjon on asja juba lahendanud ja lisada üürikomisjoni otsuse ärakiri. Avalduselt tuleb tasuda riigilöiv summas, mille hageja oleks pidanud tasuma hagi esitamise korral. Üürikomisjoni otsus jõustub, kui otsuse avaldamisest alates 20 päeva jooksul ei ole maakohutusse esitatud hagi samas vaidlusasjas. Jõustunud otsus avaldatakse üürikomisjoni veebilehel ja täidetakse täitemenetluse sätete alusel.

m

MAJANDUS

SALAPÄRASED EESTLASED TAHAVAD OSTA LEEDU PANKA

Saladusloori taha peituv seltskond Eesti investoreid tahab osta Leedu investeerimispanka Finasta ja on esitanud Leedu keskpangale oma pakkumuse, kirjutas Äripäev. Kes täpselt pea-

le advokaat Viktor Sārgava pangaga omanikeks pürgivad, ei ole teada. Leedu keskpank tegi avalikuks ainult Sārgavale kuuluva OÜ EurEst Capital, mis on üks pakumuse esitanud investoreid. Delfi

57%

ehk 12,7 miljoni euron kasvas tänavuse aasta esimeses kvartalis RMK kasum võrreldes eelmise aasta sama ajaga. Delfi

AUTOMÜÜK ENDEISELT KASVUKURSIL

Uute autode müük suurenes aprillis võrreldes märtsiga ligi 300 auto võrra, eelkõige müüdi rohkem sõiduautosid. Kokku müüdi aprillis 1913 sõiduautot ja nende müük ületas ka möödunud aastal aprilli näitajaid. Automarkide seas on endiselt liidrikohal Toyota 271 autoga, edestades Hondat ja Volkswagenit, mille sõiduautosid müüdi aprillis vastavalt 190 ja 186. ERR

1 Ründaja valmistab ette dokumendi, millest ta saab kasu lõigata, kui ohver selle allkirjastab. Näiteks volitus esindada ohvrit pangas, notari juures või mujal. Dokumendi nimi võib olla mittemidagiütlev, näiteks „kinnitus“.

2 Ründaja hakkab dokumenti digiallkirjastama näiteks DigiDoc-i programmiga. Selles programmis ei pea ründaja enne allkirjastamist oma isikut tuvastama (erinevalt veebiportaalides olevast digiallkirjastamisest). Ta sisestab allkirjastamiseks ohvri isikukoodi ja telefoni numbri.

3 Ohver saab mobiiltelefonis teate, et dokument „kinnitus“ ootab allkirjastamist. Dokumendi sisu ta ei näe. Kui ta segadusse sattudes sisestab ühe korra oma PIN2 koodi, saabki dokument tema juriidiliselt kehtiva digiallkirja.

4 Ohvri digiallkirjaga dokument on ründaja valduses ja ta saab seda oma huvides kasutada.

Koostanud: Hans Lõugas; graafika: Maret Müür

Kuidas mobiil-ID abil allkirju välja petetakse

Mobiil-ID kaudu on võimalik kergeuslikult inimeselt välja petta tema juriidiliselt kehtiv allkiri dokumendile, mille sisust tal endal pole aimugi.

Koostanud: Hans Lõugas; graafika: Maret Müür

Kelmid panustavad kasutaja hooletusele

Kui kasutaja ise autentimist või allkirjastamist alustanud pole, ei tohi PIN-i telefoni sisestada.

Ann-Marti Nergi
ann-marii.nergi@epl.ee

Algus lk 1

Mobiil-ID kasutamise esimehe samm on üles ehitatud erinevalt – mõnikord oodatakse lisaks telefoninumbri ka isikukoodi (mitmed riigiga seotud veebilehed, nt ettevõtjaportaal.rik.ee) või kasutajatunnuse sisestamist (internetipangad). Paljud ettevõtted nagu Eesti Energia ja Elion aga piirduvad telefoninumbri küsimisega. Mõni riigiasutus omakorda alustab autentimisprotsessi ainult isikukoodist.

„Seega on kellegi isikukoodi või mobiiltelefoni numbrit teades või neid juhuslikult genereerides mobiil-ID-ga autentimise alustamiseks võimaline igaks. Samas ei saa üksikjuhtumi korral välistada inimliku eksimise võimalust,“ nentis riigi infosüsteemide ameti (RIA) infoturbe ekspert Triin Nigul.

Ta soovib kasutajal, kes on saanud mobiil-ID-ga autentimi-

se või allkirjastamise sõnumi, mida ta ise algatanud pole, igal juhul süüvida sõnumi sisusse, sest võimaliku politseiuurimise tarvis on oluline teada, millise dokumendi digiallkirjastamiseks või millisesse teenusesse sisselogimiseks kinnituskoodi (PIN-i) küsitakse. Kood tuleks muidugi sisestamata jätta.

Ligi miljon päringut kuus

Kui sõnumis kajastub teenusepakkuja nimi, tuleks allkirjastamis- või sisselogimiskatsest teavitada teenuse omanikku.

Mobiil-ID kasutaja peaks alati veenduma, et ta teab, millele allkirja annab.

„Teenuse omanikul on võimalik uurida, kas tegemist oli üksikjuhtumiga (keegi eksis näiteks mobiiltelefoni numbriga) või suuremat hulka kasutajaid puudutava õngitsemiskatsega. Viimasel juhul kaasatakse petuallkirjastamise või -autentimise taga oleva isiku tuvastamiseks politsei, kes menetleb juhtumit, pärides vajadusel andmeid sideettevõtjalt,“ ütles Nigul.

Sertifitseerimiskeskuse lisateenuste ärijuhi Liisa Lukini sõnul jõuab nendeni teateid mobiil-ID pettustest väga harva, kuigi kasutajaid on juba üle 30 000 ja mobiil-ID-ga tehakse ligi miljon päringut kuus. Viimasel ajal pole selliseid teateid tulnud ka riigi infosüsteemide ametile (RIA) ega politseile. Tõenäoliselt ei pruugitagi üksikjuhtumitest teada anda. Lukin nentis, et sertifitseerimiskeskus ei saa üksikjuhtumeid omalt poolt ka kuidagi piirata.

„Mobiil-ID puhul on väga oluline inimese enda käitumine ja teadlikkus teenuse ohtudest,“ rõhutas Lukin. „PIN-koodi tohib sisestada alles siis, kui ollakse veendunud, et päring on tulnud teenusest, kuhu soovitakse siseneda. Igas päringus on alati kirjas teenuse nimi ja kontrollkood, mis peab kattuma sellega, mida teenus kuvab sisenemisel. Samamoodi ka digiallkirjastamisel. Kui kasutaja leiab, et tegu on eksliku päringuga, siis ei tohi PIN-koodi sisestada. Sellisel juhul on teenus turvaline.“

Varasemad juhtumid

Petturid on ka varem korduvalt üritanud Eesti inimestelt andmeid välja õngitseda.

Näiteks 2009. aastal püüti Swedbanki klientidelt pangaparoole – vastavaid veebilehti loodi mitmel päeval ja mitme eri riigi serveris, mis muutis nende mahavõtmise keerulisemaks ja ajamahukamaks.

Eelmisel aastal hoiatas Swedbank petukirja eest, milles kasutati panga sümbolikat ja millega üritati kätte saada inimeste Visa või Mastercardi krediitkaardi andmeid.

Mobiil-ID autentimislahenduse kaudu rünnati eelmise aasta algul registre ja infosüsteemide keskuse (RIK) hallatavat kinnistuportaali. Ligi 3000 inimest said oma telefonile mobiil-ID autentimise sõnumeid, mis palusid sisestada portaali sisenemiseks PIN1 parooli. Käputäis inimesi seda ka tegi, kuid teadaolevalt ei kannatanud keegi kahju. RIK tegi rünnaku kohta ka politseile avalduse, mille menetlus ei ole veel lõppenud.

ÜKS KÜSIMUS

••Eestis peetakse ettevõtlusega alustamist hõlpsamaks kui Lätis ja Leedus ning oma ettevõtte asutajaid on rohkem, näitas SEB poolt Baltimaades korraldatud uuring. Aga mis on ettevõtte alustamisel kõige keerulisem?

Marina Kaas

Eesti väike- ja keskmiste ettevõtjate assotsiatsiooni (EVEA) asepresident

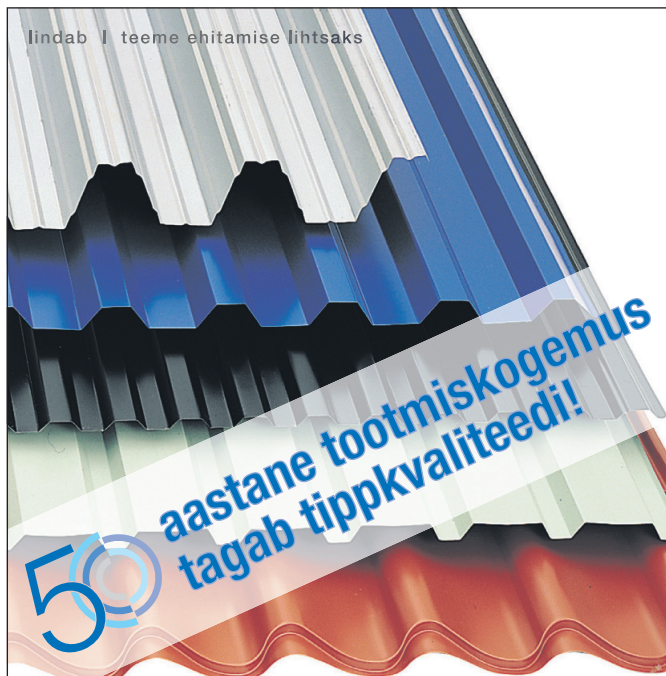
Ettevõtlusega alustamine on Eestis tõesti lihtne, aga elus püsimine ja kasvamine on keeruline. Probleemidena võiks esile tõsta nii juurdepääsu laenukapitalile, kitsast kodumaist turgu, töandja jaoks kõrget tööjõuga seotud maksumuudust kui ka taas tekkinud kvalifitseeritud tööjõu puudust.

Ei ole päris õige vaadata ainult uute ettevõtete asutamise numbriteid ning teha järeldusi suurest hüppest. Näiteks 2011. aastal toimus statistika järgi justkui ettevõtlikkuse plahvatus, mil tegutsevate ettevõtjate koguarv

kasvas ligi 30 000 võrra ja ületas 100 000. Tegelikult aga lisandusid siis äriregistrisse FIE-d, kes olid ka enne olemas, kuid olid registreeritud maksuametis. Ettevõtlikkuse puudust meil tegelikult ei ole, aga ise enda peremees olemist tuleks noortele küll varasemast east propageerida. Fakt on, et kõigist loodavatest ettevõtetest alustab reaalselt tegevust kaks kolmandikku.

Alustajate puhul on aastaid, ja mitte ainult Eestis, kõige suuremaks probleemiks peetud juurdepääsu kapitalile. Tõepoolest, levinuim allikas on pere- või tutvusringkonnast laenamine. Siiski on Eestis alustajatele olemas ka mõningad avaliku sektori tugimeetmed (toetused, laenukäendused). Pangad alustajatele eriliselt abiks kahjuks ei ole.

Kõige raskemaks aga läheb üldjuhul kolmandal aastal ning siis jääb enamikul mikroettevõtetest lootus suures osas oma võimekusele ning oma toote või teenuse läbilöögivõimele väljaspool Eestit. Ka sel ajal ei ole mikroettevõtte pangale veel atraktiivne klient ning riiklikud tugimeetmed ulatuvad vähestele. Lõppkokkuvõttes tulebki lootus iseendale. Ning see sobib üldjuhul väikesele osale ühiskonnast.

Vihmaveesüsteemid, profiilplekid, katuse turvasüsteemid ning viihallid Rootsi tootjalt!

Profiilplekkidele soodustus -45%

Pakkumine kehtib komplektsetele tellimustele. Kampania kehtib kuni 31.05.2013.

Lindab AS Tallinnas
Saha-Loo tee 4, Jõelähtme vald
Tel: +372 5551 3790
E-post: profil@lindab.ee

Lindab Center Tartus
Võru tn. 196
Tel: +372 502 8543
E-post: tartu@rootsiprofil.ee

Lindab Center Viljandis
Leola tn 53, Viljandi
Tel: +372 505 5604
E-post: profil@lindab.ee

Lindab
www.lindab.ee

JURIST VASTAB

Vägisi pensionile sundida ei saa

Helve Toomla

jurist

●● Olen matemaatikaõpetaja ja siiani töötasin koolis 22-tunnise täiskoormusega. Nüüd öeldakse mulle, et saan edaspidi ainult kuus parandusõppe tundi nädalas. Olen esimest aastat pensionil, töötanud koolis üle 30 aasta ja minu soov oleks edasi töötada. Mulle ei ole mingeid etteheiteid tehtud. Lapsed on saanud häid tulemusi matemaatika olümpiaadidel, lapsevanemad on rahul jne. Lugesin, et tööandja ei või töölepingut üles öelda, kui täistööajaga töötaja ei soovi jätkata osalise tööajaga. Kas see kehtib ka pensionäride kohta? Mis võimalused ja õigused mul oleksid? Kas juhtkond peaks mind koondama ja maksma mulle koondamishüvitist? Kuidas ma peaksin lahkumisavalduse kirjutama, sest ma ei lahku ju omal soovil?

Pensionäridele ei tee töölepinguseadus erandeid, kõik õigused ja kohustused on samasugused nagu nooremattel töötajatel.

Tööandjal ei ole õigust töölepingus kokkulepitut tööaega, töötasu ega muid tingimusi ühepoolset muuta, aga ta võib teha töötajale ettepaneku lepingu muutmiseks. Loodetavasti küsijale selline ettepanek tehti ja seda ei tasuks tõlgendada karistusena millegi eest. Hea õpetaja jääb selleks ka väiksema koor-musega töötades.

Kui tööandja on siiski ilma küsija nõusolekuta juba tööaega ja töötasu vähendanud, tuleb kõne alla kaks võimalust.

Minna või jääda

Töötaja võib töölepingu era- korraliselt üles öelda töölepinguseaduse § 91 lg 2 alusel tööandjapoolse kohustuse olulise rikkumise tõttu. Tööandja peab sel puhul maksma hüvitist kolme kuu keskmise töötasu ulatuses. Ülesütlemisavalduses tuleb tingimata näidata, milles rikkumised seisnesid: tööandja ei ole kindlustanud

Teine võimalus on jääda tööle ja nõuda tööandjalt töölepingu täitmist.

mingist x ajast töölepingus ettenähtud tööga ega maks-nud vastavat töötasu. Seaduse kohaselt võib töötaja töölepingu üles öelda üksnes mõistliku aja jooksul pärast seda, kui ta ülesütlemise aluseks olnud asjaoludest teada sai, seega päevapealt ei ole arukas avaldust kirjutada.

Teine võimalus on jääda tööle ja soovitatavalt kirjalikult nõuda tööandjalt töölepingu täitmist, aga kui tööandja ei reageeri ega anna võimalust töötada täistööajaga ja saada ettenähtud palka, siis

nõuda seda töövaidluskomisjoni või kohtu kaudu.

Koondamise üle otsustab ainult tööandja, töötaja seda nõuda ei saa. Koondamiseks on enamasti majanduslikud põhjused: töö lõpeb töomahu vähenemise, töö ümberkorraldamise vms tõttu. Enne koondamise tõttu töölepingu üles ütle-mist peab tööandja võimaluse korral teist tööd pakkuma, küsijale ka võimalust tegelda kuus tundi parandusõpetamisega. Kui aga õpilasi on sama palju kui sügisel ja matemaatikaõpetaja koht täiskoormusega alles, ei ole alust küsijat koondada ega tema töölepingut muuta ja ta peaks valima ühe elnäidatud variantidest.

Diskrimineerimine

Töötaja vanus ei anna tööandjale õigust töölepingus mingeid muudatusi teha, see oleks diskrimineerimine ja annaks töötajale õiguse nõuda võrdse kohtlemise seaduse alusel diskrimineerimise lõpetamist ja sellega tekitatud kahju hüvitamist.

Koondamise korral on küsijal samas koolis töötatud 30-aastase staažiga TLS § 139 lg 1 alusel õigus saada töötukassast koondamishüvitist kolme kuu keskmise töötasu ulatuses lisaks tööandja makstavale ühe kuu hüvitisele. Koondamisest tuleb tal- le vähemalt 90 kalendripäeva ette teatada. ●

Rocca al Mare Kool käib neljateistkümnendat eluaastat. Paljud meie unistused on täitunud, kuid jätkuvalt püüdlеме uute horisontide poole. Oleme õnnelikud, väärtustame vaimsust ja eetilistust.

Eestimaa südames, Roosna-Alliku vallas Vodja mõisas tegutseb meie kooli Vodja Individuaalloppekeskus, kus elavad ja õpivad lapsed, kes vajavad arenguks toetavat ja rahulikku keskkonda.

Ootame sinna lahtiste käte ja soojade südametega

VODJA MÕISAKOOLI PEREMEEST JA PERENAIST

kes näeksid siin oma unistuste täitumist ning tunneksid rõõmu:

- mõisa majapidamise vastutustundlikust hoidmisest
- mõisa, aia ja selle kõrvalhoonete eest hoolitsemisest, puu- ja remonttööde tegemisest
- aias toimetamisest, lillede ja aiasaaduste kasvatamisest
- õpilastele söögi valmistamisest
- õpilaste töökasvatuse toetamisest

meie pakume

- elamisvõimalust kogu perele mõisa tiivas asuvas 4-toalises ahjuküttega korteris
- soodsaid tingimusi aia- ja loomapidamiseks
- tubli töö eest väärilist palka.

Pere lühitutvustust ja sooviavaldust ootame hiljemalt 25. maiks aadressile: vodja@ramkool.edu.ee. Lisainfo telefonidelt: 386 9874, 5373 3764.

Navionics is an innovative leader in the marine cartography and mobile app markets with teams all over the world. Navionics is expanding its operations to include a new web and mobile products development team based in Estonia.

We welcome to our Estonian team creative IT wizards as ...

senior project managers

front-end developers

back-end developers

system administrators

UX/UI designers

software developers

Please visit www.psience.ee to learn more about the profiles.

You will have a unique opportunity to work with highly skilled, dedicated, multicultural individuals who will lead the development of new innovative services for marine and outdoor.

Post your CV and motivational letter ASAP to personal@psience.ee. For **additional information** please contact Anne-Mari Ernesaks, +372 514 1354.

M-Partner HR Kliendiks on Janere OÜ - Eesti kapitalil põhinev ettevõtte aastast 1995, mille peamiseks tegevusalaks on kinnitusvahendite jae- ja hulgimüük ning klientideks ehitusmaterjalide kauplused ja ehitus- ning tootmisettevõtted üle Eesti. Janere on Eesti suurima tootesortimendiga kinnitusvahendite müüja, kelle tootevalikusse kuuluvad armatuurvõrk, traat, ankru, mutrid, poldid, seibid, tüüblid, keermelatlid, nurgad, terastrossid, puidukruvid, kipsikruvid, erinevad katuse- ja puurkruvid, metallikruvid ja naelad. Kokku kuulub tootevalikusse üle 5000 erineva toote.

Janere keskladu koos pakendamiskeskusega asub Harjumaal Vatsla külas ning müügiesindused Tallinnas, Tartus, Pärnus ja Narvas.

Tööd saab

JAE- JA HULGIMÜÜGIDIREKTOR,

kelle peamiseks tööülesandeks on 15-liikmelise müügimeeskonna töö arendamine ja juhtimine. Müügidirektor koostab müügistraateegiaid ja müügiplaanid ning jälgib nende täitmist; püstitab müügieesmärgid; motiveerib müügiesindajaid nende tööülesannete täitmisel ning juhib aktiivselt uute müügivõimaluste otsimist pidades läbirääkimisi klientidega. Ootame jae- ja hulgimüügidirektorilt aktiivset ettepanekute tegemist juhtkonnale müügitöö parendamise ja efektiivsemaks muutmise osas.

Nõudmised kandidaadile:

- kõrgharidus
- eelnev töökogemus aktiivse müügi valdkonnas, kasuks tuleb müügikogemus ehitus- või tootmisettevõtetele
- varasem kogemus inimeste juhtimisel
- hea analüüsi- ja planeerimisvõime ning tulemustele orienteeritus
- väga hea suhtlemis- ja meeskonnatööoskus
- eesti, inglise ja vene keele oskus suhtlustasandil
- juhiloa olemasolu ning isikliku auto kasutamise võimalus

Ettevõtte pakub:

- väljakutseid ja eneseteostusvõimalusi nii aktiivse müügi kui inimeste juhtimise valdkonnas
- eksportturgude haldamise ning laiendamise võimalusi
- motiveerivat töötasu ning auto kasutamise kompensatsiooni

Kandideerimiseks palume saata CV ja motivatsioonikiri märgusõnaga „Janere“ 12.maiks 2013.a. aadressile annika@mpartner.ee.

Lisainfo telefonil 56 813314, värbamiskonsultant Annika Oidjärv.

k

KULTUUR

PSYCHOBILLY KRAHLIS

Täna õhtul kell üheksa esineb Von Krahli baaris *psychobilly*-trio Koffin Kats Ameerika Ühendriikidest. Ansambli stiili iseloomustab punge toore energia põimimine *rockabilly*'le omase elurõõ-

muga. Kriitikud on Koffin Katsi kontserte võrrelnud adrenaliinilahvatustega. Erikülasena astub laval üles mullu kogu Baltikumis esile kerkinud Pärnu bänd Sibyl Vane. **EPL**

AJAKIRJADE TULEVIK

USA moeajakiri Vogue avab 8. mail aadressil video.vogue.com uue videoportaali. Samale omakule kuuluv tehnoloogiaajakiri Wired avab samasuguse portaali 15. mail. **Mashable**

HETTICHE EI TULE

Kirjandusfestivali Prima Vista raames selleks nädalaks kavatsetud saksa romaanikirjaniku Thomas Hettche kohtumised eesti lugejatega jäävad autori haigestumise tõttu ära. **EPL**

Ooper laval ja publiku seas

Arvustus

Sirje Vihma-Normet
muusikakriitik

Rahvusoperis Estonia esietendus mai alguses kaks lühiooperit, kus teatrit tehti nii laval kui ka publiku seas.

Francis Poulenci „Inimhääle” ja W. A. Mozarti „Teatridirektori” esietendustel teatri kamersaalis jälgisid uudishimulikud pilgud, kuidas reageerivad praeguste primadonnade etteastetele Ago-Endrik Kerge kunagise kuulsu „Teatridirektori” lavastuse primadonnad Margarita Voites ja Anu Kaal.

Neeme Kuninga lavastus oli tehtud hoopis teises võtmes kasvõi juba välise joonise poolest. Kunagiste uhkete lokitud parukate ja korsettidega primadonnade asemel olid laval pead ligi kammitud blondide juustega vampnaised, kes nägid mustas frakis välja nagu naismefistod (Kadri Kipper ja Kristel Pärtna). Ka kolm tilka verd suudeti teatridirektoriilt välja pigistada – sellega sai hakkama kolmas naismefisto, Traviata-nimeline sõnatu blondiin. Lavastuses oli kasutatud vaimukaid viiteid tänapäevale. See on vägagi mozartlik, sest Mozarti ooperid lausa kubisevad vihjetest oma aja tegelastele.

Kogu mängu juhivad teatri hall kardinal koristaja Hilda Helgi Sallo hiilgavas esituses. Teatridirektoris ihkav

Lühiooperis „Inimhääle” klammerdub Helen Lokuta mängitud Naine endise kallima ootamatult tulnud telefonikõne külge justkui uppuga, kes ölekõrrest haarab.

Foto: Harri Rospu

Lühiooperid

„INIMHÄÄLE”

Lavastaja: Neeme Kuningas
Naine: Helen Lokuta

„TEATRIDIREKTOR”

Osades: Kadri Kipper, Kristel Pärtna, Mart Laur, Helgi Sallo, Urmas Pöldma, OPERatsioon VOX-i noored lauljad Helen Männik, Rein Saar, Edgar Tereping, Elina Netšajeva jt

Moses (Mart Laur) ei tee ühtegi otsust ilma Hilda-ga konsulteerimata. Koristaja Hilda *alias* Helgi Sallo kutsub katsetele kokku lausa töötute kultuuri-tegelaste armee. Selles fellinilikus paraadis ei puudu ka üks kunagine priimabaleriin (Tiia Erm), kes oma ülekaalulisuse tõttu suudab liikuda ainult lapselapse abiga. Neeme Kuninga puant

kogu loole teeb lavastuse lausa sotsiaalkriitiliseks: selgub,

Uhkete lokitud parukatega primadonnade asemel olid laval vampnaised.

et kogu tegevus on vaid pingete maandamine ja õhulossi (-teatri) ehitamine – valgesse

kitlisse ümberriietunud koristaja Hilda palub ekstaatiliselt lõpukoori esitanud näitlejatel haiglapalatisse laiali minna ja nõuab öörahu. Nõuab seda ka klaveri taga musitseerinud maestrolt Tarmo Esperelt, kes nagu hoopis ootav koer üle lava tuigerdab. Nüüd pole temas enam jälgegi endisest enesekindlast muu-

sikajuhist. Võrratu ümberkehastumine!

Poulenci mono-ooperis „Inimhääle” laulis Naise partiid Helen Lokuta. Naise roll nõuab tänapäevase vokaaltehnika valdamise kõrval ka suurt näitlejameisterlikkust, sest 45 minuti jooksul on lauljanna kaaslasest üksnes telefon.

Ootamatu telefonikõne

See on lugu sügavast üksindusest ja uksevälvel kummitavast vanadusest. Naine klammerdub endise kallima ootamatu telefonikõne külge, nagu uppuga haarab ölekõrrest. Helen Lokuta suudab häälega edasi anda sadu tundevarudeid – raevust ja ahastusest mesimagusa armuavalduseni.

Püüdsin endale ette kujutada meest, kelle pärast Naine on end mitu korda tappa üritanud ja kelle hääle suudab temas taas lootuse äratada. Libreto autor Jean Cocteau annab selleks ka viiteid: mees ei helista kodust, vaid mingist suvalisest bistroost, kust kostab odavat muusikat ja jutuvada. Tema jaoks on see telefonikõne ainult mäng, Naise jaoks aga elu ja surma küsimus.

Mõlemad ooperid kõlavad klaveri saatel (pianistid Ivo Sillamaa ja Tarmo Espere). Orkester poleks kamersaali mahtunud, aga seade väiksemale kammerkoosseisule oleks esitustele palju juurde andnud. Hoolumata pianistide perfektelt esitatud klaveripartiidist ja lauljate sügava sisseelamisega esitatud osadest jäi seetõttu tunne, et tegemist on viimase peaprooviga enne proovi koos orkestriga. ●

Täna avab ukсед ABBA muuseum

Stockholmi kesklinnas avatav muuseum pakub külastajatele sissevaadet bändi elulukku.

Mart Niineste
mart.niineste@epl.ee

Stockholmis Djurgårdens saarel asuvat muuseumihoonet on seni tuntud Rootsi Muusika Kuulsuste Kojana, kuid menuneliku reliikviate püskpositsioon muudab maja mõtet ja see saab maailma-kuulsaks ABBA muuseumi-

na, ennustab Telegraph. ABBA poolt loob ettevõtmises kaasa Björn Ulvaeus, kes oli abielus blondi bändikaaslase Agnetha Fältskongiga.

Muuseumi põhieksponaadiks võiks kujuneda kas koopia Viggo saarel asuvast majakesest, kus nelik kirjutas koos laule, ABBA viimase maailmaturnee esinemispaiga Edmonton Ice Hockey Arena taastatud riietusruumid või võimalus proovida selga bändi kuulsaid ja kitsaid esinemiskostüüme ning olla virtuaalselt koos lemmikutega samal laval. Ulvaeus

Menunelik ABBA

- Sai lõplikult kokku aastal 1972.
- Bändi moodustasid Agnetha Fältskog ja Björn Ulvaeus ning Benny Andersson ja Anni-Frid „Frida” Lyngstad.
- Maailmakuulsaks saadi 1974. aastal Eurovisiooni võidulooga „Waterloo”.
- Lagunes tegevuse ammen-dumise tõttu 1983. aastal.

sõnas Telegraphile, et ta soovis pakkuda külastajale sissevaadet ABBA elulukku. Ulvaeuse arvates on bändi lugu lihtsalt suurepärase – neli inimest saavad juhuslikult kokku ja hakkavad bändi tegema, tekib kaks armunute paari. Just seda peab ka muuseum kajastama.

Sissevaade elulukku

Külastajaga käib kaasas „Mamma mia” muusikali ühe autori Catherine Johnsoni koostatud audiogiid, kus räägivad ABBA lugukõik neli bändiliiget, igaüks on intervjueritud teistest eraldi. Audiogiid on kõigest üks ABBA muuseumi kelladestviledest, mida Ulvaeus soovib huumoriga võtta. Nii näiteks on muuseumis 1970-ndatest pärit töökorras telefon, millele ABBA liikmed võivad suvalisel hetkel helistada ja külastaja toru võtta. ●

Björn Ulvaeus enne muuseumi avamist

Foto: AFP/Scanpix

S

SPORT

KOORTE MAAILMAMEISTER SÜSI

Möödunud nädalavahetusel sai Eesti oma esimese maailma-meistri tiitli koeraspordis, kus kuldse medali töid belgia lambakoerte Agility distsipliinis koju Marje Piiraja (pildil) ja koer Süsi.

Piiraja sõnul on maailmameistris kroonitud Süsi kasvatatud sportlaseks kutsikast peale ning tema suureks trumbiks kujunes MM-võistlustel hämmastav stabiilsus. **Delfi**

KANEPI UUS VASTANE

Täna selgus, et Kaia Kanepi (WTA 51.) järgmine vastane Madridi tenniseturniiril on hispaanlanna Carla Suárez Navarro (WTA 23.), kellele Kanepi möödunud reedel kaotas. **Delfi**

TÄNAK OSALEB RALLIL

Nädalavahetusel toimuvale Tallinna rallile on end kirja pannud juba 96 osalejat, teiste seas teeb tänavuse esimese stardi Ott Tänak N-rühma Imprezaga. **Delfi**

Veerpalu vanade proovide avamine võib selguda ülehomme

Ülehomsel Eesti Antidopingu ja EOK kohtumisel arutatakse, kas avada Veerpalu vanad proovid.

Aet Süvari
aet@epl.ee

Aprillikuus Eesti Päevalehele antud intervjuus ütles Eesti Antidopingu sihtasutuse nõukogu liige Kristjan Port, et oma järgmisel kokkusaamisel võtab nõukogu jutuks Andrus Veerpalu varasemate proovide avamise.

Neljapäeval kohtubki sihtasutuse nõukogu Eesti olümpiakomitee (EOK) presidendiga Neinar Seli ja peasekretäri Siim Suklesega ning Port kinnitas, et kavas on laiem arutelu kõigi Veerpalu juhtumit puudutavate üksikasjade kohta. „Meil on korraline koosolek, kuid kuna Andrus Veerpalu juhtumi ümber olnud erinevaid aspekte pole me üheskoos jõudnud arutada, on nüüd selleks võimalus. Lisaks kavatseme arutada koostööd ja arendada dialoogi ka EOK esindajatega,” rääkis Port.

Kristjan Port loodab neljapäeval arutada Eesti Antidopingu koostööd EOK-ga.

Foto: Vallo Kruuser

Protsess tuleb lõpuni viia

Suusasangar Andrus Veerpalu dopingujuhtum sai lahenduse märtsi lõpus, kui spordiarbitraaž otsustas tema karistuse tühistada, märkides, et WADA dopinguproovile sätestatud piirmäärade õigsus polnud tõendatud.

Port ütles pärast kohtuotsust Eesti Päevalehele antud intervjuus, et nii WADA kui ka Rahvusvaheline suusaliit (FIS) olid jälginud Veerpalu kasvu hormooni näituseid pikemat aega ja leidnud ka varasemast selliseid, mis olid kahtlased. Port nentis toona, et WADA koodeks kohustab selliste juhtumite ilmsiks tulles protsessi lõpuni viima, ja lisas, et Eesti Antidoping võib paluda ise WADA-l Veerpalu varasemad proovid üle kontrollida, et õigluse oleks ikkagi must valgel kirjas.

„Ja juhul, kui Veerpalu on tõesti aus ning kõik on korras, siis see oleks meiepoolne samm, mis aitaks tema nime puhtaks teha. Loomulikult on võimalik varasemate proovide avamise soovi tõlgendada hoo-

pis teistpidi. Aga ma ütlen veel kord, meie roll on puhast sporti hoida, meil ei ole mitte mingisugust agendat ajada,” märkis Port toonases intervjuus.

Tema sõnul pole nad seni veel teinud otsust paluda WADA-l proovid avada, seda hakatakse arutama alles nelja-

pidigi kasutada. Pordi sõnul pole teada, mida ja kui palju WADA vahepeal on korda saatnud. „WADA-t iseloomustabki see, et nad ei räägi oma tegemistest midagi. Seda on neile kõige rohkem ette heidetud, kuid selles peitub ka nende tugevus,” ütles ta. Port usub, et WADA on proovi- ga edasi tegeleenud.

WADA on tema sõnul vahepeal analüüsinud ka Torino olümpiamängude proove. „Selle algatajaks on ju ROK, WADA andis neile nõu strateegia suhtes, et milliseid proove ja mis valimiga testida, kuid detaile ei avaldata. Kui keegi jääb vahele, siis selle kohta saadetakse uudis,” selgitas Port. ●

Kristjan Port: meie eesmärk vanade proovide avamisel on hoida puhast sporti.

päeval. „Kõik on veel täiesti lahtine, aga kui me ka midagi ei tee, siis ka see on otsus,” nentis ta. „Praegu on õhus küsimus ka selle kohta, kas pöörduda FIS-i poole, kas ja kuidas koordineerida oma tegevust ning kas WADA-ga arutada. Väikseid detaile on terve hulk.”

Millal tuleb uus proov?

Mäletatavasti nägi kohtuotsust ette, et WADA peab oma kasvu hormooni proovi parandama, et seda võiks tulevikus edas-

Täna Delfi Spordis: Kuidas valmistuvad Kalev ja Rock korvpallifinaaliks?

USA jalgpallurid vereproovi anda ei taha

Veerpalu juhtumist said innustust ka Ameerika jalgpallurid, kelle mängijate ühendus NFLPA on aastaid vastu seisnud vereproovi võtmisele. Kasvuhormooni tarvitamist saab aga kindlaks määrata üksnes vereanalüüsiga. Milwaukee Journal Sentinel kirjutab nädalavahetusel, et kasvuhormooni tarvitavad regulaarselt paljud Ameerika jalgpallurid, ühest meeskonnast võivat seda endale lihaskasvatamiseks süstida isegi 10–15 pallurit.

Kasvuhormooni proovide võtmiseni pole veel jõutud, sest mängijad ei tunnista WADA proovi valiidust. Pärast Veerpalu juhtumit viitas mängijate ühendus oma kodulehel ametlikult CAS-i otsusele ja märkis, et see üksnes kinnitab läbipaistva süsteemi vajalikkust.

Korjus alustab GP3 sarja kogenuima piloodina tiimis

Vormelipiloot Kevin

Korjusele valmistavad

algaval GP3 sarjal enim

muret uued rehvid.

Gunnar Leheste

gunnar.leheste@delfi.ee

Korjus alustab eeloleval nädalavahetusel uut võistlussarja, osaledes Koiranen tiimi masinaga GP3-sarja avaetapil Barcelonas. Selja taga on kolm testisessiooni, mis andsid küll eestlasele võimaluse autoga tutvuda, kuid õiget pilti meeskonna kiirusest siiski ette ei andnud.

„Raske on praegu öelda. Siis saab põhjapanevamaid järeldusi teha, kui etapp läbi. Testid ei näita veel midagi. Võime olla kõige kiiremad, aga võime ka olla kõige aeglased,” lausus Korjus.

Enim on noormehele peavalu valmistanud just Pirelli rehvidega kohanemine, mis on murekohaks kõikidele pilootidele GP3 ja F1 sarjas. „Kui Michelini rehvidega said terve sõidu panna nii kiiresti, kui suutsid, siis Pirelliga sama teed minnes on poole sõidu pealt rehvi otsakorral ning iga rin-

giga hakkad sekundeid järele andma,” ütles Korjus.

Tiimi kogenuim

Korjusel on Koiranen kaks tiimikaaslast, mõlemad soomlased, 17-aastane Patrick Kuusela ning 19-aastane Aaro Vainio. 20-aastane Kevin on neist kõige vanem ning kõige suurema kogemustepagasiga.

Küsimusele, kas poistel on omavahel jõuvahekorrad juba paika pandud ning tiimil teada, kellele algaval hooajal kõige rohkem panustada, vastas Korjus, et ei saa praegu selle kohta midagi öelda. Täheleb see siis, et mitmetes vormelisarjades kihutanud ning 2010. aastal Formula Renault 2.0 sarja võitnud Korjus toodi tiimile esikohta võitma? Eks hooaeg näitab. ●

GP 3 SEERIA HOOAEG

11.–12. mai	Hispaania GP
29.–30. juuni	Suurbritannia GP
6.–7. juuli	Saksamaa GP
27.–28. juuli	Ungari GP
24.–25. august	Belgia GP
7.–8. september	Itaalia GP
2.–3. november	Abu Dhabi GP

Taaramäe tutvus Korsikal Tour de France'i radadega

Paar viimast kuud astmaprobleemidega võidelnud Rein Taaramäe on tagasi rattasadulas. Eestis veedetud kümnepäevase puhkuse järel lendas Taaramäe koos Cofidise meeskonnaga treeninglaagrisse Korsikale, et üle vaadata Tour de France'i algusetappide rajad.

„Korsikal tervitas mind väga soe ja ilus suvi, mis tegi tuju veelgi paremaks. Kuigi tuju oli juba enne super, sest Eestis oli mõnus puhata ja hirmus tahtmine oli hakata uuesti tööd tegema,” kirjutas Taaramäe oma Paf.com blogis.

Pärast Korsika laagrit treenib Taaramäe Monacos, läheb

siis nädalaks Marbellasse ja hakkab taas võistlema 24.–25. mail Prantsusmaa kari-kaetappidel.

„Edasi tuleb juuni alguses Dauphine”, pärast seda on kolmepäevane laager, et harjutada meeskonnasõitu, mis on kavas tuuri neljandal päeval. Samas käime vaatamas ka tuuri eraldistardi profiili, mis asub seal-samas Alpides,” kirjeldas Taaramäe oma kava.

Enne tuuri on kavas laager Monacos ja Eesti meistrivõistlused. „See on kõik ideaalne plaan, mis tegelikult tuleb, seda ju ei tea.” lisas ta. ● **Ivar Jurtšenko**

Ardo Kreek: veebruaris ma Prantsuse võrkpallis finaali pääseda ei lootnud

Intervjuu

Pärt Talimaa
toimetaja

Eesti võrkpallikoondise temporündaja Ardo Kreek võitis Pariisi Volley meeskonnaga Prantsusmaa liigas hõbemedali.

●● **Ardo, õnnitlen Prantsusmaa meistrivõistluste hõbemedali puhul! Finaalis jäite mängudega 1 : 3 ja 0 : 3 alla Prantsusmaa selle hooaja võrkpalli valitsejale Toursile. Kui palju teil otsustavates mängudes nende vastu šanssi oli?**

Ega meil väga suuri šansse ei olnud. Páris palju energiat jäi poolfinaali ja finaalsiks ei jätkunud värskest. Tours muidugi oli ka üsna hea. Nad mängisid stabiilselt ja hästi ning kahjuks meile väga varianti ei andnud.

●● **Ometi võib põhiturniiri kuuenda kohaga lõpetanud Pariisi klubi ju hooajaga rahule jääda. Algne eesmärk oli pääseda viie parema sekka, mis tagaks tulevaks hooajaks eurosarja koha, aga hõbemedali lunastasite pääsme kohe kõige tugevamasse eurosarja ehk Meistrite liigasse.**

ära, aga vahepeal oli väga hea. Seda näitasid nii numbrid kui ka enda tunnetus. [Põhiturniiril tõi Kreek 142 rünnaku- ja 53 blokipunkti. Blokipunktide arvestuses oli ta liigas paremuselt 15. Lisaks lõi ta 27 serviäsa, mis andis edetabelis kaheksanda koha.]

Klubi poolt väga suurt tagasisidet olnud ei ole, aga minuga oldi rahul ja tundub, et sobin siia. Tegin ju hooaja keskel lepingu veel kaheks hooajaks. Elamis- ja treenimistingimused on korralikud ja treener ka hea. Need on põhilised asjad. Lisaks ei ole turg praegu Euroopas tempo-meestele ka väga hea.

●● **Pariisi meeskond võitis hooaegadel 2000–2009 seitse Prantsusmaa meistri tiitlit ja lisaks ka 2001. aastal Meistrite liiga. Kas tänavune edu võiks märkida uue tõusu algust?**

Klubijuhid loodavad jah uut tõusu. Sel hooajal oli meil hästi palju tõuse ja mõõnasid. Järgmisel hooaja eesmärk on teha tugev ja stabiilne hooaeg.

●● **Euroopa võrkpalli tipus on Venemaa ja Itaalia liigad, veidi tagapool Poola ja Prantsusmaa. Oled mänginud pool 2009. aasta hooaega Prantsusmaal ja pärast seda kolm hooaega Poolas, enne kui tagasi Prantsusmaale siirdusid. Kumb neist kahest liigast on sinu hinnangul tugevam?**

Mõlemad on tõesti Euroopa tipus, aga võib-olla Poola liiga üldine tase on natuke tugevam. Kui vaadata fännikultuuri, siis siin Prantsusmaa muidugi Poolale vastu ei saa. Seal on ikka võimsad fänniklubid ja saaliid pidevalt rahvast täis. Prantsusmaal oli poolfinaalide ja finaali ajal ka saal suhteliselt täis, aga muidu oli 2500–3000 inimest mahutavas hallis heal juhul 1000 fänni kanti.

Kui pakkumine tuleks, siis mõtleksin. Keele sain peaaegu suhu ja elamine on seal odavam kui Pariisis. See on aga selge, et samasse klubisse ma tagasi ei läheks. Siia maani kirjutan neile, et kas on mingeid laekumisi oodata. Viimase sain vist oktoobris, praegu ootan ja loodangi, et äkki midagi tuleb. ●

Tugevas Prantsusmaa võrkpalliliigas klubi hooaja lõpetanud Ardo Kreek liitub peagi mai lõpus toimuvateks MM-valikmängudeks valmistuva Eesti koondisega.

Foto: Hendrik Osula

Kreek: minuga oldi rahul ja sobin siia. Tegin ju lepingu veel kaheks hooajaks.

Seda küll, et võib rahule jääda. Veebruari paiku ei lootnud küll finaali saada. Aga lõpp läks väga hästi ja põhieesmärk Euroopasse jõudmise näol sai täidetud.

●● **Kuidas sa oma hooaja kokku võtad?**

Üsna OK hooaeg. Alguses oli koostöö sidemängijaga veidi konarlik ja lõpp vajas natuke

ke tugevam. Kui vaadata fännikultuuri, siis siin Prantsusmaa muidugi Poolale vastu ei saa. Seal on ikka võimsad fänniklubid ja saaliid pidevalt rahvast täis. Prantsusmaal oli poolfinaalide ja finaali ajal ka saal suhteliselt täis, aga muidu oli 2500–3000 inimest mahutavas hallis heal juhul 1000 fänni kanti.

●● **Möödunud hooaja mängisid sa Poolas Varssavi polütehnikumi meeskonnas, ent lahkusid sealt palgaprobleemide tõttu. Kui mõnest Poola klubist tuleks uus pakkumine, kas siis kaaluksid sinna naasmist?**

Kui pakkumine tuleks, siis mõtleksin. Keele sain peaaegu suhu ja elamine on seal odavam kui Pariisis. See on aga selge, et samasse klubisse ma tagasi ei läheks. Siia maani kirjutan neile, et kas on mingeid laekumisi oodata. Viimase sain vist oktoobris, praegu ootan ja loodangi, et äkki midagi tuleb. ●

Eesti koondislased on piiri taga edukad

Pariisi meeskonnaga võidetud meistrivõistluste hõbe oli Ardo Kreegile väljaspool Eestit teine klubivõrkpalli suur saavutus. Eelmisel hooajal oli ta Varssavi polütehnikumi meeskonnaga teine tugevuselt kolmandas eurosarjas CEV Challenge Cupil.

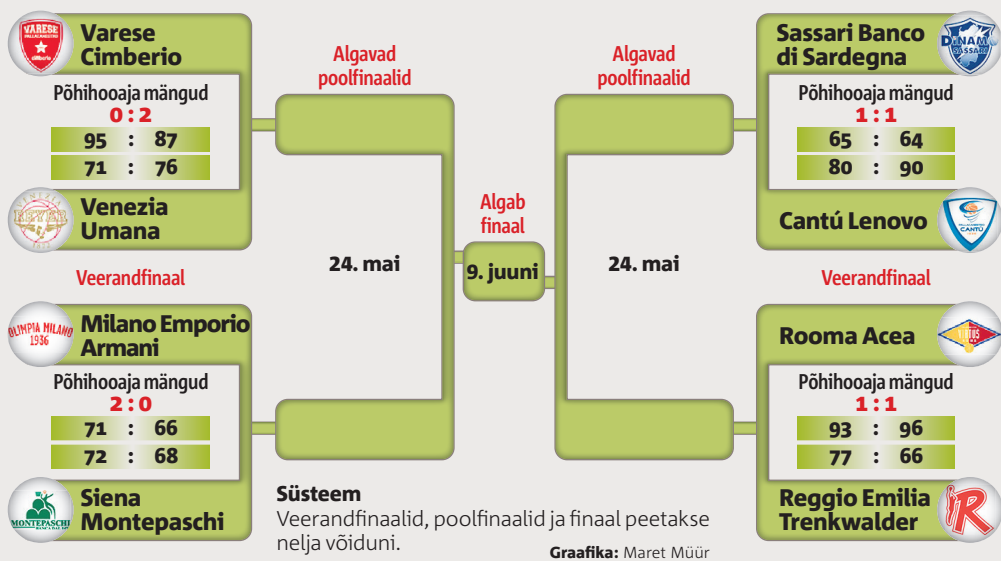
Kui vaadata praegusi Eesti võrkpalli koondislasi, siis on piiri taga enim kulda ja karda kokku ajanud temporündaja Raimo Pajusalu. Aastal 2006

võitis ta Austrias nii meistri- kui ka karikavõistlused Innsbrucki Hypo Tiroliga. Järgnesid kolm edukat hooaega Belgias, kus Roeselare Knackiga tuli üks meistrititel. Kaks hõbemedalit võitis Pajusalu nii meistri- kui ka karikavõistlustel. Astme võrra kõrgemal ehk Prantsusmaal on Pajusalu auhinakappi lisandunud eelmisel hooajal koos Keith Pupartiga Rennes'i Volley ridades võidetud karikavõistluste kuldmedal.

Korralik saldo on ka koondise põhipommitajal Oliver Venno, kes 2010. aastal tegi Sloveenias Bledi klubiga puhta töö nii karika- kui ka meistrisarjas. Järgmisel hooajal tuli meistrititel ja karikavõistluste hõbemedal tugevas Saksamaa liigas VfB Friedrichshafeniga. Peale selle võitis Oliver Venno Saksa klubiga 2012. aastal karikavõistlused ja teenis meistrisarjas pronksmedali.

Talts ja Kangur alustavad medaliheitlust

Neljapäeval, 9. mail, kui Eesti korvpalliliigas algab finaalseeria, mängivad Itaalia meistriliiga klubid esimesed veerandfinaalkohtumised. Eestlaste meeskonnad peavad avamängu reedel. Kui Janar Taltsi koduklubi Varese ja Kristjan Kanguri Siena on edukad, kohtuvad Eesti mehed omavahel poolfinaalis.

Šveits šokeerib hoki medali jahtijaid

„Šveits šokeeris kodujääl mängivat Rootsit,” teatasid laupäevased ajalehed. „Šveits raputas Kanada hokifänne,” kinnitasid uudistekanalid eile.

Tõepoolest, pole just tavaline, et kui jäähoki MM-il satuvad ühte gruppi Kanada, Rootsi ja Tšehhi, troonivad edetabeli eesotsas pärast kaht vooru Norra ja Šveits. Just see on juhtunud Soomes ja Rootsis käimas oleva MM-il.

Selles, et Norra alistas Taani ja Sloveenia, polegi ju midagi väga erilist. Kuid et Šveits on olnud üle kahest medalisoosikust Kanadast ja Rootsist, mõlemast 3 : 2, on paras pauk küll. Eile õhtul lõppenud

mängus võitis Šveits Tšehhit 5 : 2. Üks Šveitsi koondise edu võti on kahtlemata kanadalast peatreener Sean Simpson, kes ütles pärast kohtumist, et mitte ainult võit, vaid iga mäng Kanada vastu on suur sündmus. Samuti tõdes ta, et

Šveitsi meeskonnal on imeline oskus end tippmängudeks kokku võtta.

meeskonnal on imeline oskus end tippmängudeks kokku võtta, kuid selle võrra suurem probleem on mängida võrdsete vastaste või lausa kehvamate meeskondadega.

„Fakt on, et Rootsi, Tšeh-

hi ja Kanada lähevad päev-päevalt paremaks, neile tuleb juurde NHL-i mängumehi ja ka koostöö paraneb. Kui nägin mängugraafikut, teadsin kohe, et meile on antud imeline võimalus suuri üllatada,” ütles Simpson CBC-ile.

Möödunud sajandi keskpaigas maailma tippude sekka kuulunud Šveitsi mängijad tegutsevad muidu suurelt jaolt oma riigi klubides. Nende viimase aja edukaim aasta on olnud 2010, kui MM-il võideti viies ja Vancouveri olümpial kuues koht. Mullu värskendatud jäähoki MM-i süsteem, kus 16 tiimi on kahes alagrupis ja neli pääseb veerandfinaali, ei jäta eksimisruumi. Šveits on endale igatahes hea baasi loonud. ● **Kristi Kirsberg**

kuulutus.lehed.ee

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam. Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu – kõik ühest kohast! Reakuulutusi saab anda internetis aadressil kuulutus.lehed.ee, e-postiga anni.koppel@lehed.ee ning kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Info telefonil 680 4506.

ROBERT DOWNEY JR. GWYNETH PALTROW DON CHEADLE
GUY PEARCE JA BEN KINGSLEY
RAUDMEES 3
MS12
3D-S
12.05 13.55 15.15 17.20
18.25 19.25 20.30 21.35
A. Le Coq sviit: 18.00 (E, K) 21.00 (P, T)

MARK WAHLBERG
DWAYNE JOHNSON
VERI, HIGI JA PISARAD
K12
SEE ON TÖESTISÜNDINUD LUGU
13.25 16.05 18.55 21.45
A. Le Coq sviit: 18.00 (P, T) 21.00 (L, E, K)

FORUM CINEMAS, AJAKIRI MOOD JA L.L.U. ESITLEVAD
AINULT NAISTELE!
16. MAIL KINOS COCA-COLA PLAZA
SUUR GATSBY
16. MAIL (SAAL NR 1)
ALGUSEGA KELL 19.00 3D
PILET 7€
MOOD L.L.U. MOOD KIRK TIKETO
SAMSARA
From creators of "Baraka" and "Chronos"
Shot entirely on 70mm film
25 countries
5 years
One unforgettable journey
L
14.00 19.00

DINO AEG
3D EST 12.40 (v.a. E)
14.25 (ainult E) 15.00 (v.a. E)
16.45 (ainult E) 17.10 (L, T, N)
3D RUS 11.30 13.50 17.05 (R, P, K)
2D EST 11.55
KAAPERDAMINE K12
17.05 (R, K, N) 21.25 (ainult T)
KRUUDID PERE
2D EST 11.45 14.45
3D RUS 15.05
KURJAD HINGED K16
21.55 (ainult E) 22.25 (v.a. E)
LUDWIG II MS12
17.05 (ainult P, T)
NEW YORGI VARJUS K12
16.15 21.20
OLÜMPOS ON LANGENUD K12
21.25 (ainult L, E, K)
PÖGENEMINE PLANEEDILT MAA PERE
2D EST 11.20 12.35
2D RUS 12.00
SAMMY SEIKLUSED 3D EST PERE
3D EST 11.40

Coca-Cola PLAZA
www.forumcinemas.ee
mobile.forumcinemas.ee
INFO TELEFONILT 1182
SUUR JA KÕIKVÕIMAS OZ MS6
2D 12.15 (ainult P, T)
TRANS K14
16.50 19.35
UNUSTUS MS12
16.25 21.30
VARJATUD KÄTTEMAKS K14
21.25 (ainult R, P, N)
ÕUDNE FILM 5 K12
12.20 (ainult E) 17.30 19.15
21.55 (v.a. E)
TERE TULEMAST LÖKSU K12
FEEL THE DIFFERENCE EELLINASTUS!
ainult neljapäeval, 9. mail kl 19.20
STAR TREK (2009) MS12
ERILINASTUS!
ainult neljapäeval, 9. mail kl 19.30

*A. Le Coq Sviidi seansid tööpäeviti alates 17:00, nädalavahetustel ja pühadel 13:00

Piletihinnad: E-N ja reede kuni kl 18:00 tavapilet 4,50€/lastepilet 2,50€, 3D-pilet 5,00€/lastepilet 3,50€. E-N alates kl 18:01 tavapilet 5,00€/lastepilet 2,70€, 3D-pilet 7,00€/lastepilet 3,70€. Reede (alates 18:01), L-P ja riiklikel pühadel tavapilet 6,50€/lastepilet 2,90€, 3D-pilet 8,00€/lastepilet 3,90€. A. Le Coq Sviit E-N pilet 17€. R-P pilet 21€

TÄNA KINOS ARTIS:

ARTIS
KUNST ON KINOS

★
EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

Väärikad kinohommikud

Just nagu armunud
Filmi juhatab sisse
Donald Tomberg.

Iga 5. seanss TASUTA!

11:00

KINODES ALATES 3. MAIST
DINO AEG
EESTI KEELES
13:40 17:30

7. JAFF
JAAPANI ANIMATSIOONI
FILMIFESTIVAL
BERSERK. KULDAJASTU - ESIMENE FILM 17:40
HING ANUMAS 2: SÜÜTUS 19:30

07.05	Ludwig II	10:50	Samsara	15:30 19:15
	Väärikad kinohommikud: Just nagu armunud	11:00	7. JAFF: Berserk. Kuldajastu - esimene film	17:40
	Rohkem kui mesi	13:30	7. JAFF: Hing anumad 2: Süütus	19:30
	Dinoaeg - eesti keeles	13:40 17:30	Hannah Arendt	21:20
	Thérèse Desqueyroux	15:20 21:35		
			www.kino.ee Estonia pst. 9, Tallinn Solarise keskus Tel. 663 1380	

www.kinosoprus.ee | Vana-Posti 8, Tallinn | Tel. 644 1919

TÄNA KINOS SÕPRUS:

KINO
»SÕPRUS«

★
EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION
PARIS KINO - AASTAST 1955

ELIJAH WOOD NORA ARNEZEDER
MANIACK
02.05
21:00

07.05	Samsara	16:30
	Hannah Arendt	18:30
	Maniakk	21:00
	Vaata kino Sõprus nädalakava www.kinosoprus.ee	

TALLINNA LINNATEATER
Suvelavastus
Pál-tänavä poisid
juunis-juulis 20.00
Kassa: 66 50 800
www.linnateater.ee

Kirjanike Maja
Kirjanike Maja musta laega saalis, Harju 1, Tallinn
8. mail kell 18.00
CABARET INTERRUPTUSE MAIPROOV
Luule rohkem ja vähem dramaatilisi võimalusi proovivad Kaarel Kressa, Kristel Mägedi, Kaur Riismaa, Jürgen Rooste, Kalev Vapper.
Info telefonidel 6 276 410 ja 6 276 412
Pilet 2.-, (üli)õpilastele ja pensionäridele 1.-
Toetab Kultuurkapital

Kiisi nõu:
Millal on õige aeg suvelilled õue istutada?
Mida teha, kui öökülmad kimbutavad?
Mida teha ilusa muru saamiseks?
Aialeht.ee
ROHENÄPU PARIM NÕUANDJA
VASTAVAD AIALEHT.EE SPETSIALISTID!

MAALEHE tomatiraamat
Ingrid Bender
76 lk, pk
Raamatust leiate juhised, kuidas kasvatada tomatit kasvuhooes, avamaal, aknalaua ja rõdul; milliseid kasvutingimusi tomat vajab; saate infot taimede ettekasvatamise, istutamise ja hooldamise kohta ning lisaks leiate ka põhjalikud sordikirjeldused.
Tellimiseks helista telefonil 680 4443 või külasta meie kodulehte www.healugu.ee
Maalehe Raamat

Lastefond
TARTU ÜLICOOLI KLIINIKUM
Peetri ema Anne: "Peeter on meil eriti raskekujulise epilepsia vormiga voodihaige sündinud saati. Nüüd juba 15 aastat vajab ta jätkuvalt ööpäevaringset hoolitsust."
AITA AITAJAL AIDATA!
Aita meil tasuta sügava puudega voodihaigete laste lapsehoiuteenuse eest!
900 5025 5 EUR
900 5100 10 EUR
900 5500 50 EUR
www.lastefond.ee/peeter

kuulutus.lehed.ee

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam. Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu – kõik ühest kohast! Reakuulutusi saab anda internetis aadressil kuulutus.lehed.ee, e-postiga anni.koppel@lehed.ee ning kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Info telefonil 680 4506.

AEG KAUBELDA!

Holmes & Meyers kutsub metsaomanikke läbi rääkima metsas planeeritavate raiete üle.

Ostame kasvava metsa raieõigust. Pakkuda võib lageraieidst harvenduseni.

ERIPAKKUMINE! Pakume kasvava lepiku eest head hinda.

Lõhutud küttepuid müük, tellimine: tel 600 5323

 HOLMES & MEYERS

Metsasõbralik ettevõtmine

tel 5553 3064, 5554 0620

e-post info@holmesmeyers.eu

Valmistame lahtikäivaid söögilaudu, tel 501 1784, www.restore.ee

Müük

- Müügil kontorilauad. Hind alates 35 eurot sisaldab KM-i. Kasutatud büroo- ja profimööbel. Tähetorni 21-i Tallinn E-R 10-17 Apuneks OÜ
- Valmistame lahtikäivaid söögilaudu kahe vaheplatega, d=120-220cm, tel 501 1784, www.restore.ee
- Müüa soodsad palkmajakarbid. Info tel 512 7987.

Teenus

- Ömblusmasinate remont. Tel 551 6633, 656 6063. Rosmann.

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam!

Telli kuulutus Eesti Päevalehte, Eesti Ekspressi ja Maalehte ühest kohast!

Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu internetipangas.

kuulutus.lehed.ee

Reakuulutusi saab edastada ka e-postiga anni.koppel@lehed.ee ja kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Lisainfo telefonil 680 4506.

Maaleht

Eesti Ekspress

Eesti Päevaleht

Teenused

- KAARDID ENNUSTAVAD Tel 900 1727 24 h, h 1,09 €/min www.ennustus.ee

Teated

- Osaühing Meridiaane (pankrotis) pankrotihaldur müüb PankrS § 136 alusel tervikvarana ühiselt avalikul suulisel kordusenampakkumisel OÜ Meridiaane (pankrotis) omandis olevad kinnistud aadressidel Liivalaia tn 34, Liivalaia tn 36, Liivalaia tn 36a, Juhkentali 1b, Juhkentali 3d, Juhkentali 3e, Juhkentali 9a, Juhkentali 9b, Juhkentali 9c ja Juhkentali 9d kogupindalaga 11 826 m² alghinnaga 14 750 000,00 eurot, millele lisandub käibemaks. Kõik enampakkumisel olevad kinnistud (v. a kinnistu aadressil Juhkentali 1B) on koormatud kinnistusraamatusse sisse kantud tähtajalise rendi (üüri) lepinguga tähtajaga kuni 31.12.2024. a., mis on sõlmitud Europark Estonia OÜ-ga. Kinnistud on rentniku otseses valduses. Suuline enampakkumine toimub 23.05.2013. a. kell 14.00 OÜ Maria Mägi Advokaadibüroo ruumides, aadressil Tatari 25, Tallinn 10116, Eesti. Täpsem info kinnisasjade ja enampakkumise tingimuste kohta on avaldatud väljaandes Ametlikud Teadaanded, telefonil 501 4196 või meiliaadressil heikki.ojamaa@mmab.ee

Laen

- Laen kinnisvara tagatisel ASA&O LaenuGrupp. Tartu mnt 29 Tln. 648 6083 www.aolaenu.ee Tutvuge tingimustega, konsulteerige asjatundjatega.

Tõge

- Tõlge lk 13 Navionics on maailmas juhtiv merede-, järvede- ja jõgede elektrooniliste navigatsioonikaartide arendaja ja tootja ning vastavate mobiililahenduste turuletooja, mis omab üksuseid üle maailma. Navionics laieneb ka Eestisse, kuhu luuakse veebi- ja mobiiliplikiatsioonide arendusmeeskond. Ootame Navionics'i meeskonda Eestis nii IT spetsialiste projektijuhtideks, programmeerijateks, süsteemid administraatoriteks, kliendikogemuse disaineriteks ja tarkvaraarendajateks. Lisainfo profiilide kohta www.psience.ee. Navionicsis on Sul võimalus teha koostööd oma ala pühendunud professionaalidega erinevates riikides, kes juhivad merenduse ja vabaõhutegevuste teenuste alast innovatsiooni. Saada oma CV ja motivatsioonikiri esimesel võimalusel personal@psience.ee. Kontaktisikuks on Anne-Mari Ernesaks, +372 514 1354.

MAALEHE maasikaraamat

MAALEHE maasikaraamat

ASTA-VIRVE LIBEK JA VÄINO ESKLA

Asta-Virve Libek ja Väino Eskla

184 lk, pk

„Maalehe maasikaraamat” abistab nii algajaid kui ka kogenud maasikakasvatajaid sordivalikul, istutusmaterjali muretsemisel, istandiku rajamisel ja hooldamisel ning haiguste ja kahjurite äratundmisel.

 Maalehe Raamat

Tellimiseks helista telefonil 680 4443 või külasta meie kodulehte www.healugu.ee

Täname kõiki, kes olid toeks ja avaldasid kaastunnet meie kallil

TOOMAS LEETI

kaotuse puhul

Omaksed

Avaldame sügavat kaastunnet Margarita Aleksejevale armsa ema

KLAVDIA ALEKSEJEVA

surma puhul

Tamro Eesti OÜ

Kallis Aili, avaldame Sulle kaastunnet abikaasa

TÕNU VIIDALEPA

surma puhul

Rühmakaaslased TPI päevilt

Avaldame kaastunnet Gunnar Lepametsale

EMA

surma puhul

kolleegid ASst Esmar Ehitus

Meie siiras kaastunne sulle Ege, kallil

EMA

surma puhul

Eesti Rahvusringhäälingu segakoor

Sügav kaastunne Anneli Vaiksaarele kallil

EMA

surma puhul

Töökaaslased ASst E-Betoonelement

Tallinna Ülikooli Õigusakadeemia avaldab sügavat kaastunnet Evelyn Pastakule vanaema

ERIKA PASTAKU

surma puhul

Ärasaatmine Pärnamäe Krematooriumis 8. mail 2013 kl 13

Mälestame oma kauaaegset klubiliiget

IVAR VILDET

01.06.1936–01.05.2013

ning avaldame kaastunnet omastele

ESS Kalev Jahtklubi

Avaldame sügavat kaastunnet Ailile, Irmale ja Tarmole kallil abikaasa ja isa

TÕNU VIIDALEPA

kaotuse puhul

Ene ja Harri, Merle ja Margus peredega

Su rüppe heidan unele, mu püha Eestimaa...

Lahkunud on meie hulgast kallis ema, vanaema, vanavanaema

AINO EVARTOV

Ärasaatmine Tallinna Krematooriumis, 11.mail kl 11.30

Omaksed

Avaldame kaastunnet Heli Truumaa

EMA

surma puhul

Trükikoda Unipress Trükikoda Uniprint

Avaldame kaastunnet Leidale ja Anule ema ja vanaema

LJUDMILA VIHMA

surma puhul

Männiku Lasteaia pere

Head kolleegi

TIIT VALLAOTSA

mälestab

Eesti Geotehnika Ühing

Siiras kaastunne Ehale kallil kaasa

HELMUT KUMMELI

kaotuse puhul

Kunagist head ja seltsivat suvenaabit mälestavad

Ester ja Tõnu

Kallist

TÕNU VIIDALEPPA

31.03.1938-2.05.2013

leinavad abikaasa, poeg ja tütar peredega

Ärasaatmine 10.mail kl 14 Pärnamäe väikeses kabelis

Mälestame leinas oma head kursusekaaslast TÕI päevilt

HILDA RANDA

Avaldame sügavat kaastunnet lähedastele

Hilko ja Jaan

Me mõtteis püsib Sa ikka, elad edasi meie südameis...

Südamlik kaastunne omastele

URVE PIIROJA

(sündinud Urveraid) 1.05.1963 - 5.05.2013

Gustav Adolfi Gümnaasiumi 1981.aasta 11b klassi lõpetajad ja klassijuhataja

Mis tulema peab - see tuleb. Kellel saab otsa aeg - see läheb. Minnes võtab ta lambist tule ja süütab taevasse tähe

Südamlik kaastunne Jana Johnsonile ja Liisa-Lottale kallil

EMA ja VANAEMA

ootamatu lahkumise puhul

Tallept Auto ASi pere

TELEVISIOON

ETV

06.55 Terevisioon

08.55 Draamasari Holby City haigla: Aeg järele anda (Holby City, Inglise 2003)

09.55 Terevisioon*

11.55 Prillitoos (subtiitritega)*

12.55 Puutepunkt (subtiitritega)*

13.25 Meie inimesed: Tuul!*

13.50 Osoon (subtiitritega)*

14.20 Välisilm*

14.55 Välisilma dokk Ameerika noa-teral (Cliffhanger, USA 2012)*

15.45 Batareja intervjuu: Eve Kivi (ETV 2010)

16.00 Draamasari Holby City haigla: Aeg järele anda (Holby City, Inglise 2003)*

17.00 Aktuaalne kaamera

17.10 Komöödiasari Hajameelselt abielus: Köverpeegel (Eesti 2006)

17.35 Draamasari Waterloo Roadi kool (Waterloo Road, Inglise 2007)

18.30 Aktuaalne kaamera

19.00 Ringvaade

20.05 Vabariigi kodanikud

21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm

21.30 Sport

21.40 OP!

22.10 Draamasari Vaalasaarte Maria: Vöti (Hvaler, Norra 2010)

22.55 Draamasari Waterloo Roadi kool (Waterloo Road, Inglise 2007)*

23.50 Ringvaade*

00.58 ERR-i uudised

KANAL 2

06.00 Punased roosid*, 499

06.45 Joonissari Karlsson katuselt: Karlsson on Une-Mati

07.10 Joonissari Delfiin Flipper: Kosmose rämps

07.35 Joonissari Multimaania

08.00 Reporter*

09.00 Roosa teemant*, 107

10.00 Küladetektiivid*, 26: Verena M. juhtum

11.00 Kodus ja võõrsil*, 5490

11.30 Lahkujad*, 1: Uus!

12.30 Heeringas Veenuse õlal*

13.00 Ärapanija*

13.30 Doktor Oz: Ohtlikud tähelepanu hajutajad

14.30 Komissar Rex: Doping

15.30 Punased roosid, 500

16.30 Roosa teemant, 108

17.30 Kodus ja võõrsil, 5491

18.00 Küladetektiivid, 27: Surmavad kõrgused

19.00 Reporter

20.00 Eesti kõige-kõige

20.30 Krimi

21.00 Kriminaalne Venemaa: Saatustli-kud meetrid

21.35 Nikita: Üheotsapilet

22.35 Mängufilm Vene spetsialist (The Mechanik, USA/ Saksamaa 2005)

00.30 Chuck: Chuck vs. aastapäev

01.25 Merepatrull: Poolestusaeg

02.10 Mõrvaennetajad*: Segadus numbritega

02.55 Reporter*

03.45 Eesti kõige-kõige*

04.10 UNISTUSTE HOTELL – BRASII-LIA* (Das Traumphotel: Brasi-lien, Saksamaa/Austria 2012)

TV3

06.15 Multifilm Transformerid: Prime ja tema tiim

06.40 Multifilm Pop Pixie

06.55 Multifilm Pop Pixie

07.05 Multifilm Smurfid

07.30 Multifilm Beyblade: metallvõit-lejad 1, 49: Karm lahing! Lõvi versus draakon

07.55 Armastus võidab, 30*

08.55 Kirgede torm, 1625*

09.55 Vaprad ja ilusad, 6466*

10.20 Top Shop

10.35 Kälimehed 4, 10

11.35 Kaitseinglid 4, 2: Hull nagu tunnistaja

12.30 Ment 2, 9: Leil*

13.30 CSI Miami 10, 12: Omade tuli*

14.30 Vaprad ja ilusad, 6467

15.00 Lena, mu elu armastus, 90

16.00 Armastus võidab, 31

17.00 Kirgede torm, 1626

18.00 Kätemaksukontor 7, 1: Tiigrijaht-1

19.00 Seitsmesed uudised

20.00 Kaua võib!

20.30 Suletud uste taga 3, 3: Raske käega tütar

21.30 Dr House 8, 22: Kõik surevad

22.30 KINO3: Mängufilm Sõda (Rogue Assassin) USA 2007 thriller

00.35 CSI kriminalistid 12, 12: Willows lahkub

01.35 Vabaduse hind 1, 7: Vahva keemia

02.25 Kuni surm meid lahutab 4, 10: Kontsert

02.55 Kaua võib!*

03.25 Stop!*

03.50 Suletud uste taga 3, 3: Raske käega tütar*

04.40 Seitsmesed uudised

05.30 Lena, mu elu armastus, 90*

ETV2, KANAL 11, TV6, KANAL 12

ETV2

07.10 Animasari Völukarussell: Gloria (Prant-suse 2009)* **07.20** Animasari Tatonka lood: Tühjaks jäänud jõgi (Prantsuse 2010)* **07.30** Animasari Ruff tegutseb (Inglise 1999)* **07.40** Animasari Ma olen hirmus mutukas: Jaani mardikas (Iiri 2012)* **07.42** Animasari Mina olen loom: Krokodill (Iiri 2006)* **07.45** Seik-lussari Willy Fogiga ümber maailma: Vaikse ookeani raudtee (La vuelta al Mundo de Willy Fog, Hispaania 1983)* **08.10** Lastetuba **08.30** Öpiõu!: Tallinn (Eesti 2006) **09.00** Ringvaade* **10.05** Püha kohv (Eesti/Soom-e 2012)* **10.25** Sinimäed **11.27** ERR-i uudised **17.55** Animasari SimsalaGrimm: Kurg-kaliif **18.20** Animasari Näh **18.30** Lastetuba **18.45** Animasari Völukarussell: Tädi Primula rün-dab jälle **18.55** Animasari Jutud väikestele lastele: Kuidas kaamel sai küüru ja luugulal kanguru-vanast **19.05** Animasari Tinga Tinga lood: Miks koolibri ümiseb (Inglise 2010) **19.20** Aktuaalne kaamera (viipekee-les) **19.30** Aktuaalne kaamera (vene keeles) **20.00** 1+1+1+ (Eesti 2012) **20.45** Erica, 11/13: Enesevalitsuse kaotus **21.30** Keskkonnakuu. Toidukonksu otsas (Hooked on Food, Prant-suse 2012) **22.25** 4x4. Magadan, 6/10 **22.55** Eesti TOP 7 **23.40** Kuritegu, 17/20 (Forbrydel-sen, Taani 2007)* **00.45** ERR-i uudised

Kanal11

05.30 Roosa teemant, 37 **06.15** Totaalne ärkamine! **09.00** Doktor Oz* **09.55** Ellen **10.50** Linnalegendid **11.20** Everwood* **12.10** Top Shop, 100 **12.25** Nero Wolfe: Juhtum mürgiannusega*, 10 (Nero Wolfe, USA 2001) **14.25** Südametukse, 233 **15.15** Südame-tukse, 234 **16.10** Doktor Oz **17.05** Everwood **18.00** Pahad tüdrukud, 10 **19.10** Saladused **20.00** Hea naine **21.00** Lahingusse lähevad kodukaunistajad, 2 **22.00** Kadunud **23.00** Selgeltnägijatest uurijad **23.35** Kaunis valus **00.10** Reporter **01.10** Ellen **01.55** e-armastus, 24 **02.25** Saladused* **03.10** Doktor Oz **03.55** Pahad tüdrukud*, 10 **04.45** Reporter*

TV6

06.00 Hommikuraadio **08.30** Seitsmesed uudised **09.30** Kodu keset linna 4, 416 **10.00** Kutsuge Cobra 11 9, 12 **11.00** Las käia **13.10** Top Shop **13.30** Kodu keset linna 4, 417 **14.00** Kutsuge Cobra 11 9, 12 **15.00** Farscape – kos-

HOROSKOOP

JÄÄR Kui oled kellegi või millegi ees hirmu tundnud, siis nüüd viiakse sind tõenäoliselt oma hirmu allikaga vahetusse kontakti.

SÖNN Oled analüütilises ja asjalikus meeleolus. Sa ei saa midagi lihtsalt võtta, vaid kohe pead kõik võimalikult keeruliseks ajama.

KAKSIKUD Kui oled loominguine loom, siis tunned end maailmale vajalikuna. Kontor tekitab aga tühimust ja masendust.

VÄHK Oluline võib olla meeskon-natöö või lihtsalt ühine ettevõt-mine mõne grupiga. Samal ajal on konkurents väga tugev.

LÖVI Päeva märksõnaks võiks olla vastutus või kohustused, samuti oma lubadustest kinnipidamine. Suhted bossiga võivad olla kas pin-gelised või mittetöiste asjaolude mõju all.

NEITSI Üldiselt on päev üle keskmise soodne, kuid olmelises plaanis kipuvad paljud pisiajsjad sulle peavalu valmistama. Ehk on põhjus sinu liigeses nõudlikkuses, mis sunnib sind igasse üksikasje ülemäära süüvima.

KAALUD Paljudes valdkondades tulevad esile vanad võlad või muud puudujäägid. Vana suhe võib üles soojeneda ja uus suhe jaheneda – või vastupidi.

SKORPION Konkurents ja võitlus-moment on päris tugev. Ka täiesti tavaline kokkusaamine või kõnelus võib tunduda võitlusena.

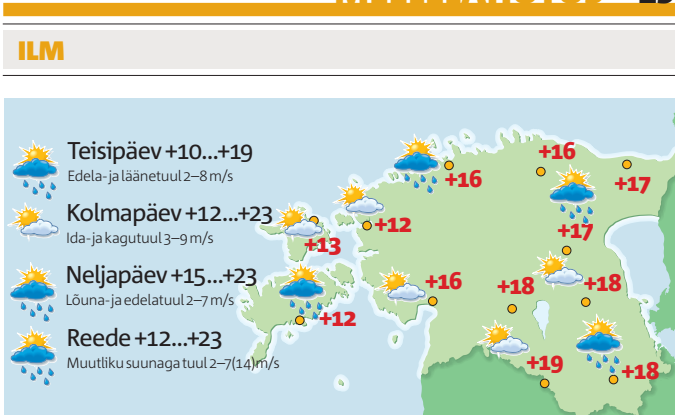
AMBUR Sobiv aeg igasuguseks füüsiliseks tegevuseks, eriti just millegi korramiseks. Seega sobib päev koristustöödeks, aga ka süsteemi loomiseks.

KALJUKITS Oled kinni vanades reeglites ja ettekirjutustes. Kuid ka reeglid uuenevad ja inimesed muutuvad – võiksid seda arves-tada.

VEEVALAJA Tead väga hästi, et kodu on sinu kindlus. Kui suhtud kodusse paindlikult ja oled avatud ka uutele tuultele, on kõik korras.

KALAD Tähtede seis muudab asjaolud ja inimsuhted keeruliseks. Olukorrad tunduvad hullemad, kui need tegelikult on. Kui oled liiga sünge ja morn, võid kergesti kao-tada olulised koostööpartnerid.

MEELELAHUTUS 19

RISTSÕNA											
	ASESÕNA	E. R. FAELI-MANNI SUNNIKOHT SAAR VAL-HEMERES	... ANGELES KAINESTUS-MAJA	MENUKAS LAHT	SUHTELINE OSMIUM	SUURE JOUGA ISAS-MESILANE	... SÄRK ON JHULE KOIGE LAHEMAL AJAKIRI	PUUSÄRK SOUST	...MOKK SOTSIAAL-DEMOK-RAAT		
MAALI-KUNSTNIKU ABIVAHEND											
HURTSIK											
METALL											
2 x TÄHT											
PUTUNUD VARREHARU											
RIIK EUROOPAS											
... KINN, SABA LAHTI											
GENNADI											
SUUHÄÄLIK											
RAHVAPÄRANE PIKKUS-MOOT											
KOMPONENT											
HOMEROSE EEPÓS											
MINEMINE											
ÖLFIRMA											
EESTI KOLHOOSI-EHTUS											
LEHE-KODARIK											
SUUSATAJA											
PRANTS. K. ARTIKKEL											

ERKKI KÕLU PÄEVAANEKDODID

• Riigiasutuse juht saab ameti-kõrgendust ja jätab oma kollektiivi-ga hüvasti:

„Tänan teid kõiki suurepärase töö eest! Kuidas te siin küll ilma minuta hakkama saate? Mul on teist isegi kahju! Võibolla määratakse teile minu asemel veel mingisugune idioot ülemuseks...”

Ühest kaugemast nurgast kostab hääli: „Mis asja, jälle määratakse idioot või?”

• Kohtuvad kaks sõpra:

„Kas tead, ma võtsin eile osa panga-röövist!”

„Lahe! Aga mida sa seal täpselt tegid?”

„Mis ma ikka tegin... Lamasin kõhuli, nagu vastu pörandat!”

• Eskimo pannakse vangi. Kamb-rikaaslane tunneb huvi

„Mille eest istud?”

„Tapsin jääkaru, sain kuus aastat. Aga sina?”

„Mina tapsin oma naise. Sain kümme aastat...”

„Kümme aastat?!” ahhetab eskimo.

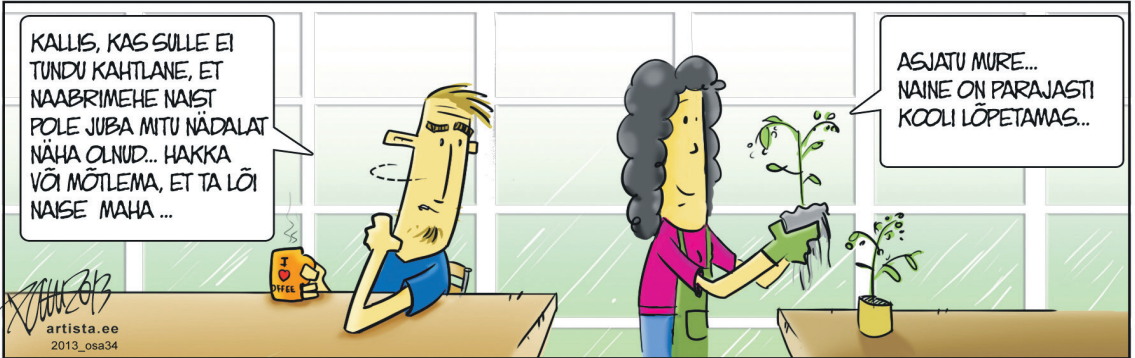
„Mille eest?! Kas nüüd on naised ka looduskaitse all vä?”

• Vastabiellunud neiu uhkustab pereringis:

„Mesinädalateks sõitsime kõige-pealt Taisse, siis Havai saartele ja lõpuks Las Vegasesse. Pärast... Miks sa vaikid, vanaema? Kus teie vana-isaga oma mesinädalad veetsite?”

„Voodis!”

KALLIS, KAS SULLE EI TUNDU KAHTLANE, ET NAABRIMEHE NAIST POLE JUBA MITU NÄDALAT NÄHA OLNUD... HAKKA VÕI MÖTLEMA, ET TA LÕI NAISE MAHA ...

ASJATU MURE... NAISE ON PARAJASTI KOOLI LÕPETAMAS...

HALLOO? KAS ASENDUS-TÖÖJÕU BÜROO?

MUL OLEKS VAJA KIIRESTI KEDAGI ENDA ASEMELE!

KUI KÄHKU TE SAAKSITE SAATA?

Kristjan Pauer

Nemi

SUDOKU Pappocom

Lahendused ja vihjed. www.sudoku.com

		9		5					
3		4				5			7
5			3			2			
				8	2		7		
2	7		6		9		1	3	
	4		1	7					
		3			1				2
8		2				6			4
				2			8		

SUDOKU reeglid

• Täida tühjad kohad numbritega 1 kuni 9. Numbrid 1 kuni 9 peavad esinema igas 9 veerus, igas 9 reas, igas 3 x 3 ruudus. Igas reas, igas veerus ja igas 3 x 3 ruudus võib iga number esineda ainult ühel korral.

Eelmise mängu lahendus.

1	4	2	8	7	3	5	6	9
3	7	5	6	4	9	2	8	1
9	8	6	5	1	2	4	7	3
8	2	9	3	5	7	6	1	4
4	1	3	9	6	8	7	5	2
6	5	7	1	2	4	3	9	8
5	6	4	2	9	1	8	3	7
2	9	8	7	3	5	1	4	6
7	3	1	4	8	6	9	2	5

LOODUS

Urmas Laansoo
Tallinna botaanikaaed

Korja ja naudi esimesi köögivilju

Tomati ja paprika seemnest kasvatamisega oleme tänavu hiljaks jäänud, kuid aianduskeskused tulevad appi, pakkudes kasvatamiseks noori taimi. Kurki jõuab veel ise seemneid külvates kasvatada.

Kui pole aiamaad, suvilat või isegi rõdu, saame kääbuskasvulisi miniatuursorte kasvatada aknalaul. Kurgi kasvatamiseks sobivad paremini partenokarpsed sordid, mille vilid arenevad viljastumata sigimikust. Niisuguste taimede õisi võivad küll

mesilased külastada, kuid vilid valmivad ilma tolmeldajate abita. Arvestama peab sellega, et väikeses potis kasvanud istikud tuleb ettevaatlikult veidi suuremasse anumasse ümber istutada. Enne taime potist välja võtmist on hea potimulda pisut kasta või niisutada, et kuiv substraat juurte ümber lahti ei tuleks. Mida vähem juuri häirime või vigastame, seda paremini läheb taim kasvama ja seda kvaliteetsem on saak. Teadma peab

ka seda, et kurk on tõmbetuule ja pidevalt liigmärja mulla vastu tundlik. Aegajalt peab ka söödavaid potitaimi kastma ja väetama. Väetiseks sobivad paremini orgaanilised sõnnikust tehtud väetisegraanulid. Need segatakse pindmisesse mullakihti ja iga kord lahustub kastmisel sobilik kogus toitaineid. Vedelväetisi kasutades võiks potis kasvavaid toidutaimi väetada üks-kaks korda nädalas.

Fotod: Tiit Blaas

Pelargoon on päikesetaim

Pelargoon on olnud populaarne taluaknalill juba sajandeid – usuti, et see peletab kurjad vaimud eemale.

-1, 2- viirpelargoon
-3, 4- suureõeline pelargoon

Pelargooni (*Pelargonium*) perekonda kuulub 280 liiki kurerehaliste (*Geraniaceae*) sugukonna taimi. Enamik pelargoone kasvab Lõuna-Aafrikas. Kapimaal on koguni 148 liiki, neist 79 liiki on Kapimaa endemid. Ainult mõne liigi kodumaa on väljaspool Aafrikat. Kaks pelargooni liiki kasvavad Vahemere maades ja Iraagis, üks liik Jeemenis Sokotral, Saint Helena saarel, Tristan da Cunhal ja India lõunaosas. Austraalias on seitse liiki ja Uus-Meremaal üks.

Pelargooni lähimad sugulased on kurerehad (*Geranium*) ja kurekaelad (*Erodium*). Pelargoone kasvatatakse toataimena, suvelillena, ilutaimena haljasaladel ja kalmistul. Pelargooni populaarsuse põhjusteks on suur sordivalik, lihtne kasvatamisviis, taimed õitsevad kaua ja neid on kerge paljundada. Pelargoon on olnud populaarne taluaknalill juba sajandeid. Selle põhjuseks oli uskumus, et pelargoon peletab kurjad vaimud eemale.

Kõige sagedamini kasvatatakse meil viirpelargooni (*Pelargonium x hortorum*), mis on saadud punase pelargooni (*Pelargonium inquinans*) ja vöötpelargooni (*Pelargonium zonale*) ristamisel. Igal aastal kasvatatakse aina rohkem ka suureõielisi ehk inglise pelargoone (*Pelargonium grandiflorum*) ning ripp-pelargoone (*Pelargonium peltatum*). Harvem müüakse meil lõhnavat pelargooni (*Pelargonium graveolens*), ingelpelargooni (*Pelargonium angel*'i rühm) ja hambust pelargooni (*Pelargonium denticulatum*).

Huvitav eripära

Pelargooni huvitav botaaniline eripära on see, et õies olevast kümnest tolmukast moodustavad õietolmu ainult 5–7, ülejäänud tolmukatest on alles jäänud üksnes tolmukaniidid. Eluvormi poolest on pelargoonid mitmeaastased rohttaimed, põõsad või harvem üheaastased taimed.

Kõige veidramad neist on vett säilitavate mugulatega või paksude vartega sukulendid ehk turdtaimed. Kõige kuivemates paikades kasvavatel

se tarbeks kuulsat geraaniumiõli. Geraaniumiõli kasutatakse ka aroomteraapias, vannioolina, massaažioolina nahahoolduses ja putukatõrjevahendina.

Kõige lihtsam on kodus kasvatada viirpelargooni. Suureõeline pelargoon ja ripp-pelargoon kasvavad hästi ja õitsevad külluslikult, kuid neid on keerulisem ületalve hoida. Pelargoonile valige kodus kõige päikesepaistelisem valgusküllane paik. Õnnelikud on need, kelle aknad avanevad lõuna- või läänekaarde. Ka põhjapoolsel või idapoolsel aknalaul on pelargooni võimalik kasvatada, kuid seal alustavad taimed kevadel õitsemist pisut hiljem.

Tahab viljakat mulda

Poest koju toodud väikeses potis taim istutage ümber pisut suuremasse anumasse ja viljakasse mulda. Rikkalikult õitsev taim vajab igal nädalal täisväetiselahusega väetamist ja vastavalt vajadusele kastmist. Mida lopsakam on taim ja palavam päev, seda sagedamini peab kastma. Lõuna-Aafrika kuivadel aladelt pärit pelargoon on põuale üsna vastupidav ja elab paar palavat päeva kastmata jätmist vaevusteta üle. Potialusele valgunud üleliigne kastmisvesi tuleb mõne tunni pärast ära kallata.

Liiga kõrgeks kasvanud või

Lõhnavate lehtedega pelargooniliikidest saadakse kuulsat geraaniumiõli.

pelargoonidel on lehed muundunud torkivateks asteldeks.

Kroonlehtedel asetsevad erksavärvilised laigud on õisi tolmeldavate putukate ligimeelitamiseks. Lõhnavate lehtedega liikidest saadakse parfümeeria- ja toiduainetööstu-

alt laasunud taime võib noorendada ja pügada. Paremini sobib taime tagasilõikamiseks hilissügis või varakevad enne intensiivse kasvu algust.

Pelargooni paljundamiseks on kõige parem aeg kevadel ja suvel. Umbes 10 cm pikkuseks lõigatud pistikud pange vette juurduma või kohe mulda. Juurdumise soodustamiseks on hea lehelaba väiksemaks lõigata, et aurumispind oleks väiksem. Kõige paremini juurduvad pelargoonipistikud perliidis. Mina olen kasutanud sellist võtet, et panen poti põhja 3–4 cm toaillemulda ja ülejäänud osa täidan perliidiga. Nii on moodustuvad juured steriilses keskkonnas ja hiljem sügavamale kasvades saavad mullast juba vajalikke mineraalaineid. Kui uued lehed hakkavad kasvama, tuleb juurdunud pistikud perliidist ettevaatlikult välja võtta ja noori õrnu juuri vigastamata mulda istutada. ●